



DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 41

(1999-2000)

Om lov om endringer i lov 20. juli 1991 nr. 67 om overføring av domfelte mv.

(utvidet fullmakt til å iverksette overenskomster om fullbyrding av straffedommer, samtykke til ratifikasjon av avtale mellom Norge og Thailand av 20. mai 1999 om samarbeid om fullbyrding av strafferettslige reaksjoner, og samtykke til undertegning og ratifikasjon av tilleggsprotokoll av 18. desember 1997 til den europeiske konvensjonen av 21. mars 1983 om overføring av domfelte)

*Tilråding fra Justis- og politidepartementet av 28. april 2000,
godkjent i statsråd samme dag.*

1 Proposisjonens hovedinnhold

I proposisjonen her fremmer Justisdepartementet forslag om endringer i lov 20. juli 1991 nr. 67 om overføring av domfelte (overføringsloven), samtykke til ratifikasjon av avtale av 20. mai 1999 mellom Norge og Thailand om samarbeid om fullbyrding av strafferettslige reaksjoner og samtykke til ratifikasjon av tilleggsprotokoll 18. desember 1997 til den europeiske konvensjonen av 21. mars 1983 om overføring av domfelte.

Forslagene til endringer i overføringsloven innebærer for det første at bilaterale avtaler om fullbyrding av utenlandske straffedommer kan gjennomføres uten ytterligere lovvedtak. Det samme gjelder avtaler i enkelttilfeller, som kan inngås i særlige tilfeller. Det er et vilkår at fullbyrding av dom på frihetsstraff ikke skjer uten at den domfelte samtykker. (Unntak kan gjøres i noen spesielle tilfeller, se nedenfor om de tilsvarende unntakene i tilleggsprotokollen til overføringskonvensjonen). Det er også et vilkår at fullbyrding av en dom på frihetsstraff i Norge skal skje i samsvar med den norske fengselslovgivningen.

Den direkte foranledningen til lovforslaget er at det i 1998 ble forhandlet frem avtaler om samarbeid om fullbyrding av strafferettslige reaksjoner mellom Norge og henholdsvis Thailand og India. Mens avtalen med India har et innhold som gjør det mulig å iverksette den uten lovendring, krever avtalen med Thailand lovendring for å iverksettes. Da det ventes å være aktuelt å inngå flere bilaterale avtaler av denne typen, foreslår departementet en generell utvidelse av adgangen til å iverksette slike avtaler, fremfor en lovendring som bare gjelder iverksetting av avtalen med Thailand.

For det annet foreslås det slike endringer i overføringsloven som er nødvendige for å kunne slutte seg til en tilleggsprotokoll av 18. desember 1997 til den europeiske konvensjonen av 21. mars 1983 om overføring av domfelte (overføringskonvensjonen). Tilleggsprotokollen gjør unntak fra kravet om at den domfelte må samtykke i overføringen i de tilfellene den domfelte har flyktet til hjemlandet for å unndra seg straffen, og i de tilfellene den domfelte skal utvises som følge av straffedommen. Det foreslås i den forbindelse også en hjemmel i loven om fullbyrding av nordiske dommer på straff, som gjør det klart at man i de førstnevnte tilfellene på visse vilkår kan pågripe og fengsle den domfelte.

I proposisjonen foreslås det videre at Stortinget samtykker til ratifikasjon av ovennevnte avtale med Thailand.

Det foreslås også at Stortinget samtykker til undertegning og ratifikasjon av tilleggsprotokoll av 18. desember 1997 til den europeiske overføringskonvensjonen. Av praktiske grunner har det ikke vært mulig å undertegne protokollen før fremleggelsen av denne proposisjonen.

2 Bakgrunnen for proposisjonen

2.1 Behovet for lovendring

Nordmenn blir fra tid til annen dømt til straff i utlandet. Hvis domsstaten er et nordisk land eller en stat som er part i den europeiske konvensjonen av 21. mars 1983 om overføring av domfelte (overføringskonvensjonen) eller den europeiske konvensjonen av 28. mai 1970 om internasjonal gyldighet av straffedommer (gyldighetskonvensjonen), kan fullbyrdingen av dommen skje i Norge etter reglene i lov 15. november 1963 om fullbyrding av nordiske dommer på straff m.v. eller lov 20. juli 1991 nr. 67 om overføring av domfelte (overføringsloven). Hvis domsstaten ikke er blant de ovennevnte, er utgangspunktet at straffedommen ikke kan fullbyrdes i Norge.

Soning av dommer på frihetsstraff i utlandet kan være hardt. Den domfelte er som oftest langt fra slektninger og venner og kan ikke nødvendigvis språket. Forholdene i fengselet kan være dårlige. Soning i utlandet kan også vanskeliggjøre den domfeltes tilbakeføring til samfunnet. Det er derfor ønskelig at nordmenn som straffedømmes også i andre stater enn de ovennevnte, får en mulighet for å sone straffen i Norge.

Norske myndigheter forhandlet i mai 1998 frem bilaterale avtaler om samarbeid om fullbyrding av strafferettslige reaksjoner med henholdsvis thailandske og indiske myndigheter. Avtalen med Thailand ble undertegnet 20. mai 1999. Avtalen med India er ennå ikke undertegnet. Avtalene krever ratifikasjon for å bli bindende.

Avtalen med India kan iverksettes uten lovendring i medhold av overføringsloven § 2 (se nærmere punkt 3.1 nedenfor). Avtalen med Thailand kan derimot ikke iverksettes uten lovendring. Ratifikasjon krever derfor Stortingets samtykke, og den nødvendige lovendring må foretas.

Da det kan være aktuelt å forhandle med andre stater om tilsvarende avtaler, har Justisdepartementet vurdert om det i stedet for å foreslå en lovendring som gjelder spesifikt for avtalen med Thailand, bør legges til rette for en utvidelse av adgangen til å iverksette avtaler om fullbyrding av utenlandske straffedommer generelt. Departementet har også funnet det naturlig å vurdere om det er ønskelig at det for særlige tilfeller skal være adgang til å overføre domfelte til (og fra) Norge uten at det foreligger noen generell overføringsavtale mellom Norge og det aktuelle landet.

I Europarådet har man på svensk initiativ utarbeidet en tilleggsprotokoll til den europeiske konvensjonen om overføring av domfelte, som i visse tilfeller lempet på kravet til at den domfelte skal samtykke til overføring. Dette gjelder for det første i de tilfellene der den domfelte selv har reist fra domsstaten til den potensielle fullbyrdingsstaten for å unndra seg straffen, og for det annet i de tilfellene den domfelte i dommen eller som følge av den blir utvist fra domsstaten. Protokollen ble åpnet for undertegning 18. desember 1997 og trer i kraft 1. juni 2000. Da det er nødvendig med lovendring for å kunne iverksette protokollen, er Stortingets samtykke til tilslutning nødvendig, jf. Grunnloven

§ 26 annet ledd. Det kan nevnes at Schengenkonvensjonen artiklene 68 og 69 inneholder bestemmelser som tilsvarer bestemmelsene i tilleggsprotokollen artikkel 2.

2.2 Høringen

Departementet sendte på høring forslag til endringer i overføringsloven 30. juli 1998. Dels var det tale om endringer for å kunne iverksette overenskomster om fullbyrding av utenlandske straffedommer uten lovendring, dels lovendringer som er nødvendige for at Norge skal kunne slutte seg til tilleggsprotokollen til overføringskonvensjonen. Departementet sendte 2. september 1998 på høring spørsmålet om Norge bør inngå avtaler med India og Thailand i tråd med de tekstene partene hadde forhandlet fram.

Adressater for høringsbrevene var følgende institusjoner og organisasjoner:

- Barne- og familiedepartementet
- Kommunal- og regionaldepartementet
- Utenriksdepartementet
- Finansdepartementet
- Høyesterett
- Borgarting lagmannsrett
- Hålogaland lagmannsrett
- Oslo byrett
- Riksadvokaten
- Stortingets ombudsmann for forvaltningen
- Barneombudet
- Likestillingsombudet
- Den norske Dommerforening
- Den Norske Advokatforening
- Forsvarergruppen av 1977
- Juss-Buss
- Norges Juristforbund
- Norges Kristelige Juristforbund
- Norsk forening for kriminalreform (KROM)
- Rettspolitisk forening
- Kontaktutvalget mellom innvandrere og norske myndigheter (KIM)
- Amnesty International norsk avdeling
- Institutt for menneskerettigheter

Høringsfristen var satt til 27. oktober 1998. Følgende organisasjoner og institusjoner har avgitt realitetsuttalelse:

- Barne- og familiedepartementet
- Kommunal- og regionaldepartementet
- Utenriksdepartementet
- Riksadvokaten
- Oslo statsadvokatembeter
- Troms og Finnmark statsadvokatembeter
- Statsadvokatene i Vestfold og Telemark
- Politimesteren i Larvik
- Nord-Jarlsberg politidistrikt
- Den norske advokatforening

- Forsvarergruppen av 1977
- Kontaktutvalget mellom innvandrere og norske myndigheter (KIM)

Av disse har Oslo statsadvokatembeter og Troms og Finnmark statsadvokatembeter visse innvendinger mot departementets lovforslag. De øvrige er positive. Ingen av høringsinstansene har innvendinger mot at overenskomstene med India og Thailand ratifiseres. Det er heller ikke kommet fram innvendinger mot at tilleggsprotokollen til den europeiske overføringskonvensjonen ratifiseres.

Innholdet i høringsuttalelsene blir behandlet senere i proposisjonen i tilknytning til de enkelte forslagene.

3 Iverksetting av bilaterale avtaler om fullbyrding av straffedommer

3.1 Gjeldende rett

Lov 20. juli 1991 nr. 67 om overføring av domfelte (overføringsloven) fastsetter i § 3 at strafferettslige reaksjoner som omfattes av den europeiske konvensjon 21. mars 1983 om overføring av domfelte (overføringskonvensjonen), kan fullbyrdes etter overføringskonvensjonens regler, og i § 9 at avgjørelser om strafferettslige reaksjoner som omfattes av den europeiske konvensjonen 28. mai 1970 om internasjonal gyldighet av straffedommer (gyldighetskonvensjonen), kan fullbyrdes etter gyldighetskonvensjonens regler. Loven presiserer og supplerer også enkelte av konvensjonenes regler, se §§ 3 til 11, og gir enkelte fellesregler om saksbehandlingen etter begge konvensjonene, se §§ 12 til 16.

Nordiske dommer på straff omfattes ikke av overføringsloven, men av lov 15. november 1963 om fullbyrding av nordiske dommer på straff m.v., jf. overføringsloven § 1 annet punktum.

I overføringslovens § 2 annet punktum fastsettes det at Kongen på grunnlag av gjensidighet kan bestemme at loven skal gjelde i forholdet mellom Norge og en stat som ikke er tilsluttet gyldighets- eller overføringskonvensjonen. Departementet antar at en avtale, for å kunne gjennomføres i medhold av § 2, må ha samme materielle innhold som overførings- eller gyldighetskonvensjonen, i og med at alle lovens regler unntatt §§ 1 og 2 knytter seg til anvendelse av én av disse konvensjonene. Dette synes også forutsatt i lovens motiver, se Ot. prp. nr. 47 (1990-91) side 12, hvor det heter:

«I *andre punktum*gis Kongen myndighet til å avtale at loven også skal gjelde i forholdet mellom Norge og en stat som ikke er tilsluttet konvensjonene. Det vil i praksis si at overføring av domfelte i slike tilfelle kan skje på grunnlag av bilaterale avtaler der konvensjonens regler legges til grunn.»

Riksadvokaten uttrykker i sin høringsuttalelse at han i likhet med departementet legger til grunn at en slik bilateral avtale må ha samme innhold som konvensjonene.

3.2 Dansk og svensk rett

3.2.1 Dansk rett

Den danske lov 4. juni 1986 om international fuldbyrdelse af straf mv. er svært lik den norske overføringsloven. Den inkorporerer i kapittel 2 overføringskonvensjonen og i kapittel 3 gyldighetskonvensjonen. Kapittel 4 inneholder felles saksbehandlingsregler. I kapittel 5 gis det imidlertid bestemmelser som skiller seg fra bestemmelsene i den norske loven. Det fastsettes der at justisministeren på grunnlag av en avtale med en annen stat, som kan avvike fra overførings- eller gyldighetskonvensjonen, kan bestemme at lovens kapitler om full-

byrding etter henholdsvis overføringskonvensjonen og gyldighetskonvensjonen skal anvendes i forholdet mellom Danmark og denne stat. Hvis verken overføringskonvensjonen, gyldighetskonvensjonen eller en bilateral avtale gjelder i forholdet mellom Danmark og en annen stat, kan justisministeren, når humanitære eller andre særlige hensyn taler for det, bestemme at straff som er pålagt av den andre staten, skal fullbyrdes i Danmark. Justisministeren bestemmer i slike tilfeller i hvilket omfang lovens bestemmelser om fullbyrding etter overføringskonvensjonen eller gyldighetskonvensjonen skal fravikes. I nødvendig omfang kan justisministeren i forbindelse med en slik avtale gå med på overføring fra Danmark til den annen stat på tilsvarende betingelser.

Ved overføring til Danmark skal det som hovedregel avsies en ny dom om straffutmålingen i Danmark. Hvis den andre staten ikke går med på dette, skal den fastsatte straffen fullbyrdes i Danmark, men om nødvendig skal den ved dom omgjøres til dansk straffart eller forkortes slik at den ikke overstiger den danske maksimalstraffen for et tilsvarende lovbrudd (sml. den norske overføringsloven § 6).

3.2.2 Svensk rett

Den svenske lov 1972:260 om internasjonellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom bestemmer at regjeringen kan forordne at overføring av domfelte skal skje i den grad det følger av overenskomst. Dette kan dreie seg om overførings- eller gyldighetskonvensjonen eller en annen overenskomst. Hvis særlige grunner foreligger, kan regjeringen forordne at overføring av en domfelt til eller fra Sverige skal skje selv om det ikke foreligger noen overenskomst.

Der overføring skjer på grunnlag av en annen overenskomst enn overførings- eller gyldighetskonvensjonen eller skjer i enkelttilfeller uten at det finnes en overenskomst, skal fullbyrdingen skje etter reglene om fullbyrding av svenske dommer. Overføring til Sverige kan likevel finne sted (uten omgjøring av straffen) selv om straffen er strengere enn hva den kunne blitt i Sverige for et tilsvarende lovbrudd.

3.3 Bør loven åpne for gjennomføring av avtaler som avviker fra overførings- og gyldighetskonvensjonen?

3.3.1 Problemstilling

Forhandlingene med Thailand har vist at det kan være vanskelig å komme til enighet om avtaler som har samme innhold som overførings- eller gyldighetskonvensjonen med stater som står utenfor disse konvensjonene.¹⁾

Spørsmålet er derfor om man i loven bør åpne for gjennomføring av avtaler som avviker fra disse. I praksis vil det være avtaler som gir fullbyrdingsstaten mindre spillerom, blant annet når det gjelder å sette ned straffen eller benåde den domfelte, enn overførings- og gyldighetskonvensjonene gir.

Fullbyrding av utenlandske straffedommer i Norge innebærer at myndighetene påtar seg å fullbyrde avgjørelser om straff som ikke er truffet etter de norske straffeprosessuelle reglene eller på grunnlag av norske straffebestemmelser. Rettssikkerhetsbetraktninger og hensynet til demokratisk kontroll -

som ligger i bunnen av legalitetsprinsippet - kan derfor tilsi forsiktighet med å gi en vid adgang til å fullbyrde frihetsstraffer og andre strafferettslige reaksjoner ilagt i utlandet.

På den annen side vil fullbyrding av frihetsstraff i hjemlandet som regel være å foretrekke for den domfelte, selv om fullbyrdingsstaten ikke har like store muligheter til å nedsette eller omgjøre straffen osv. som etter overførings- og gyldighetskonvensjonen. Ofte vil det dessuten være sterkt ønskelig å kunne iverksette en avtale om fullbyrding av utenlandske straffedommer så snart som mulig av hensyn til nordmenn som er domfelt i den andre staten. Hvis det er behov for en lovendring hver gang man bare kan få til en avtale som avviker fra overførings- eller gyldighetskonvensjonen, vil det virke forsinkende.

I høringsbrevet uttrykte departementet at ettersom behovet for demokratisk kontroll kan avhjelpes ved at det i loven stilles opp vilkår for når fullbyrding av utenlandske straffedommer kan skje, var departementet innstilt på å foreslå en endring av overføringsloven slik at adgangen til å gjennomføre avtaler om fullbyrding av utenlandske straffedommer, utvides.

3.3.2 Høringsinstansenes syn

Kommunal- og regionaldepartementet, Riksadvokaten, Troms og Finnmark statsadvokatembeter, Politimesteren i Larvik, Nord-Jarlsberg politidistrikt, Den norske advokatforening og Forsvarergruppen av 1977 er enige i dette utgangspunktet, mens *Oslo statsadvokatembeter* er delvis uenige.

Riksadvokaten uttaler:

«Riksadvokaten slutter seg til departementets forslag om en endring av overføringsloven slik at lovens fullmakt til å gjennomføre bilaterale avtaler om overføring av domfelte, både på generell basis og i enkelttilfelle, utvides.

Overføringsloven § 2 fastsetter at Kongen på grunnlag av gjensidighet (bilateral avtale) kan bestemme at loven skal gjelde i forholdet mellom Norge og en annen stat som ikke er tilsluttet den europeiske konvensjon av 21. mars 1983 om overføring av domfelte (overføringskonvensjonen) eller den europeiske konvensjon av 28. mai 1970 om internasjonal gyldighet av straffedommer (gyldighetskonvensjonen). Riksadvokaten legger i likhet med departementet til grunn at en slik bilateral avtale må ha samme innhold som konvensjonen.

¹⁾ Avtalen med Thailand blir nærmere beskrevet i kapittel 4 nedenfor. De mest sentrale forskjellene fra overføringskonvensjonen er at avtalen bare gjelder avtalepartenes statsborgere, at overføring fra Thailand ikke kan skje for visse typer forbrytelser og heller ikke kan skje før den domfelte har sonet en minstedel av straffen. Hvis fullbyrdingsstatens lovgivning krever at det avsies ny dom i fullbyrdingsstaten, skal dommen avsies før overføring er besluttet, slik at domsstaten kan avslå hvis den synes straffen er for mild. Domsstaten kan i den enkelte sak fastsette som vilkår for overføring at benådning bare skal skje hvis domsstaten samtykker. Avtalen som er fremforhandlet med India, ligger svært nær overføringskonvensjonen. De eneste forskjellene av betydning er at den bare gjelder for avtalepartenes statsborgere (sml. overføringsloven § 4), og at den ikke åpner for omgjøring av straffen uten i de tilfellene straffen overstiger strafferammen for tilsvarende forhold i den fullbyrdende staten (sml. overføringsloven §§ 5 til 7). Departementet vurderer forskjellene for å være av en slik art at det ikke er nødvendig å endre loven for å iverksette avtalen, jf. overføringsloven § 2.

I praksis har det vist seg å kunne være vanskelig å komme til enighet om overføringsavtaler med samme innhold som overførings- eller gyldighetskonvensjonen.

Ikke sjelden blir nordmenn dømt til frihetsstraff i utlandet, også i land det ikke vil være mulig å få til en overføringsavtale med. Domfelte selv vil ofte ha et sterkt ønske om å sone straffen i Norge. Humanitære hensyn tilsier at det bør være en mulighet for overføring hit.

Det ligger i sakens natur at den domfelte vil ønske at overføring skjer så raskt som mulig. Hvis man i hvert enkelt tilfelle må gå veien om lovvedtak for at overføring kan finne sted, innebærer det betydelige forsinkelser.

Riksadvokaten ser at rettssikkerhetsbetraktninger og hensynet til demokratisk kontroll kan tilsi forsiktighet med å gi en vid adgang til å fullbyrde frihetsstraffer avsagt i utlandet. Men en domfelt vil i de fleste tilfeller foretrekke en overføring fremfor å måtte sone i domsstaten som vil være alternativet. Hensynet til domfelte bør veie tyngst. Behovet for demokratisk kontroll kan som anført i høringsnotatet avhjelpes ved at det stilles vilkår i overføringsloven for når overføring kan skje.»

Troms og Finnmark statsadvokatembeter uttrykker:

«Troms og Finnmark statsadvokatembeter ser i likhet med departementet klare betenkeligheter ved at norske myndigheter skal fullbyrde straffedommer som ikke er avsagt på grunnlag av norske straffeprosessuelle regler eller på grunnlag av norske straffebestemmelser. [...]

Troms og Finnmark statsadvokatembeter ser imidlertid at hensynet til domfelte kan tale for overføring selv om norske myndigheter i henhold til overføringsavtalene vil ha ingen eller i beste fall begrensede muligheter til å nedsette eller omgjøre straffedommer.

Utformingen av endringsforslaget bør derfor, slik som fremhevet av departementet, skje under en avveielse av de foran nevnte hensyn.»

Politimesteren i Larvikuttaler:

«På bakgrunn av den stadig økende internasjonaliseringen av kriminell virksomhet, og som medfører at norske borgere hyppigere blir gjenstand for straffeforfølgning med domfellelse i utlandet, er jeg enig i at hensynet til den enkelte domfelte og hans tilbakeføring til samfunnet tilsier at det i størst mulig grad åpnes for soning av straffedommer i den straffedømtes hjemland.»

Nord-Jarlsberg politidistrikt uttaler:

«På bakgrunn av dagens kriminalitetsutvikling med økende narkotikatrafikk og kriminalitet for øvrig på tvers av landegrensene, ser en klart behovet for fleksible løsninger som gir mulighet for raskere saksbehandling i saker om overføring av domfelte.

Enkelte av endringsforslagene kan synes spenstige, men er nødvendige og fornuftige, og det gis tilslutning til forslagene herfra..»

Den norske advokatforeninguttaler:

«Vi mener forslaget er med på å styrke den domfeltes rett til eventuell soning i hjemlandet slik at overføringer kan effektiviseres. Dette har vært et problem i lang tid og vår mening er at forslaget er et skritt på veien for å bedre situasjonen.»

Forsvarergruppen av 1977 uttaler:

«Forsvarergruppen har notert seg at domfeltes samtykke til overføring er foreslått som et lovbestemt vilkår. Med dette som utgangspunkt synes de foreslåtte endringer både å være velbegrunnet og i de berørte personers interesse. Forsvarergruppen vil derfor kort meddele sin støtte til forslaget og ber om at de foreslåtte lovendringer blir foretatt så raskt som mulig.»

Oslo statsadvokatembeter vil begrense adgangen til å iverksette overenskomster om overføring av domfelte som avviker fra overførings- og gyldighetskonvensjonen uten lovvedtak til avtaler i enkelttilfeller. *Oslo statsadvokatembeter* skriver blant annet:

«Fullbyrdelse av norske straffereaksjoner i utlandet og fullbyrdelse av utenlandske straffereaksjoner i Norge er komplisert og tidkrevende selv mellom land som har tiltrådt gyldighetskonvensjonen og overføringskonvensjonen. Det er naturlig. Overføringsloven og konvensjonenes detaljerte regler viser de interessekonflikter som kan oppstå i slike saker. Hvilke handlinger som anses som straffbare, hvilke straffereaksjoner som idømmes og hvilke prosessuelle regler som gjelder for rettergangen avspeiler grunnleggende verdier i det dømmende land. Ethvert land tilstreber respekt for egen straffelovgivning og for de straffereaksjoner som er en følge av brudd på denne. På den annen side har konvensjonslandene erkjent et gjensidig ønske om å kunne fullbyrde straffedommene i et annet konvensjonsland, som regel dersom domfelte er borger av fullbyrdeslandet. Overføringsloven og konvensjonsbestemmelsenes detaljerte reguleringer av vilkår og fremgangsmåte for overføring av strafferettslige reaksjoner avspeiler konvensjonslandenes behov for å sikre størst mulig respekt for egen lovgivning.

De forslag til endringer i overføringsloven som Justisdepartementet nå foreslår er statsadvokatene i Oslo delvis uenige i. Forslaget til ny § 12 i overføringsloven gir hjemmel til, uten lovvedtak, å gjennomføre *generelle* avtaler mellom Norge og stater som ikke har sluttet seg til konvensjonene om fullbyrding av rettskraftige avgjørelser uten den kontroll som ligger i lovendring. [...]

Forslaget gir en for vidtgående kompetanse til å gjennomføre generelle bilaterale avtaler som fraviker fra gjeldende norsk lov og grunnleggende norske rettsprinsipper uten lovvedtak. Hverken hensynet til hva domfelte foretrekker eller effektivitetshensyn kan anses tilstrekkelig tungtveiende til å gi en så vidtgående hjemmel. Iverksettelse av slike avtaler bør fortsatt skje ved ordinære lovvedtak. For enkelte domfelte, som snarest bør overføres til soning i Norge, antar man at behovet for rask overføring vil kunne ivaretas ved særskilt avtale som inngås med hjemmel i ny § 13 [...]. Etter det som fremgår av høringsbrevet har hverken Danmark eller Sverige bestemmelser som gir tilsvarende vidtgående hjemmel til å iverksette generelle avtaler om fullbyrding av utenlandske rettskraftige avgjørelser som foreslått i § 12.»

3.3.3 Departementets vurdering

Departementet finner det fortsatt hensiktsmessig å utvide adgangen til å iverksette bilaterale avtaler om fullbyrding av straffedommer uten ytterligere lovvedtak. Det bør vurderes spesielt hvilke krav som bør stilles i loven til slike avtaler, se punkt 3.4 nedenfor. Oslo statsadvokatembeter har gitt uttrykk for

prinsipielle betenkeligheter ved å utvide adgangen til å iverksette generelle avtaler uten lovvedtak. Departementet har forståelse for disse betenkelighetene. Departementet kan imidlertid ikke se at det er en heldig løsning *i stedet* å innta i loven en hjemmel til å overføre domfelte til Norge på ad hoc-basis, dvs. uten at man har en generell avtale med domsstaten. Det må antas å være langt mer tidkrevende og vanskelig å komme fram til slike avtaler i enkelttilfeller enn å overføre en domfelt i medhold av en generell avtale man måtte ha med domsstaten. Departementet gjør også oppmerksom på at selv om det ikke vil være nødvendig med en lovendring for å inngå en overenskomst om fullbyrding av utenlandske straffedommer, kan vilkårene i avtalen være slik at man finner at spørsmålet om traktatinngåelsen må forelegges for Stortinget etter bestemmelsen i Grunnloven § 26 annet ledd om at traktater av særlig viktighet ikke kan inngås før Stortingets samtykke er innhentet. Når det gjelder forholdet mellom de foreslåtte vilkår og svensk og dansk rett, vises det til drøftelsene i punkt 3.4 nedenfor.

Departementet går imidlertid inn for at det skal finnes en hjemmel til å overføre domfelte uten at det skjer i medhold av en generell avtale *i tillegg* til hjemmelen for å iverksette generelle avtaler, se forslaget til overføringsloven ny § 13. En slik hjemmel til overføring i henhold til en avtale *ad hoc* kan særlig være nyttig dersom spørsmålet oppstår i forhold til stater som Norge ikke har fremforhandlet noen generell avtale med.

3.4 Lovfestede vilkår for å fullbyrde utenlandske straffedommer

3.4.1 Innledning

Som det fremgår under punkt 3.3 foran, er det et spørsmål hvilke krav som bør stilles til bilaterale avtaler for at de skal kunne gjennomføres uten lovvedtak. Ved vurderingen av hvilke krav som eventuelt bør stilles, må behovet for demokratisk kontroll avveies mot rent praktiske hensyn. Et problem med gyl-dighetskonvensjonen og loven 22. februar 1974 som inkorporerte konvensjonen, var at reglene var for omstendelige - noe som førte til utarbeidelsen av overføringskonvensjonen. De lovbestemte skrankene bør derfor begrenses til et minimum. Dette betyr ikke at ikke norske myndigheter i forhandlinger med andre staters myndigheter bør bestrebe seg på å oppnå avtaler som ligner mest mulig på overføringskonvensjonen.

I det følgende vurderes hvilke vilkår det er aktuelt å fastsette i loven.

3.4.2 Samtykke fra den domfelte

Det er for det første et spørsmål om samtykke fra den domfelte bør være et lovbestemt vilkår for å fullbyrde en utenlandsk straffedom. Dette vurderes bare i forhold til strafferettslige reaksjoner som innebærer frihetsberøvelse, fordi det ikke kan være grunn til å stille et slikt krav i forbindelse med fullbyrdelse av bøtestraffer mv.

Samtykke fra domfelte er oppstilt som vilkår for overføring i overføringskonvensjonen, se artikkel 3 nr. 1 bokstav d, jf. artikkel 7. I tilleggsprotokollen 18. desember 1997 til konvensjonen er det imidlertid gjort unntak fra samtykkekravet i to typer av tilfeller; når den domfelte er borger av fullbyrdingsstaten og har reist dit for å unndra seg en straff, og når den domfelte som følge av dommen vil bli utvist fra domsstaten (se nærmere omtale i kapittel 5 neden-

for). Verken gyldighetskonvensjonen eller lov om fullbyrdelse av nordiske dommer på straff m.v. opererer med et krav om domfeltes samtykke.

Ønsket om å kunne overføre domfelte til soning i hjemlandet, er først og fremst motivert av hensynet til den domfelte og for å lette dennes rehabilitering etter endt soning. Departementet uttrykte på denne bakgrunn i høringsbrevet at dets foreløpige standpunkt var at samtykke fra domfelte, med tilsvarende begrensninger som i tilleggsprotokollen til overføringskonvensjonen, bør være et lovbestemt vilkår for overføring av fullbyrdelse av frihetsstraff i de tilfellene som faller utenfor dagens regler, og inntok et slikt vilkår i forslaget til overføringsloven ny § 12 annet ledd. Dette måtte, uttrykte departementet, ses i sammenheng med at departementet mente det burde åpnes for å påta seg å fullbyrde straffer som ikke kunne vært idømt i Norge (se nedenfor). Bare der det foreligger samtykke, bør det være aktuelt.

Ingen av de høringsinstanser som har avgitt realitetsuttalelse, har vært uenig i kravet om samtykke eller begrensningene i dette. D e p a r t e m e n t e t følger derfor opp høringsforslaget.

3.4.3 Skal det være et vilkår at straffen må kunne settes ned, i hvert fall til norsk maksimumsstraff for et tilsvarende lovbrudd?

I overføringskonvensjonen er ordningen i prinsippet at fullbyrdingsstaten kan velge mellom å omgjøre straffen eller fortsette fullbyrdingen. Selv om fortsatt fullbyrdelse besluttet, skal straffen alltid settes ned der den overskrider maksimumsstraffen for et tilsvarende lovbrudd i fullbyrdingsstaten, se overføringsloven §§ 5 og 6. Gyldighetskonvensjonen bygger på omgjøringsmetoden, se artikkel 44.

Omgjøringsmetoden har det fortrinn sett fra fullbyrdingsstatens synsvinkel at straffen fastsettes på grunnlag av nasjonale regler. Domsstaten vil derimot som oftest se det som en fordel at fullbyrdingsmetoden legges til grunn, slik at domfelte må sone en straff som ikke er mildere enn den straffen som er fastsatt av statens dømmende myndighet. De statene det er aktuelt for Norge å inngå bilaterale avtaler med, vil ofte ha en strengere straffelovgivning og utmålingspraksis enn Norge. Behovet for å kunne tilpasse straffutmålingen til det norske straffnivået ved overføringer til Norge, er dermed klart til stede. I høringsbrevet uttrykte departementet likevel at man ikke bør avskjære muligheten for å foreta overføring i tilfellene der domsstaten stiller som betingelse for overføring at reglene om fortsatt fullbyrdelse blir anvendt. Resultatet ville i så fall bli at domfelte må sone straffen i domsstaten. Ofte vil overføring derfor uansett være den beste løsningen for domfelte.

Ingen av høringsinstansene har gitt uttrykk for at man bør lovfeste en adgang til å omgjøre dommen, og d e p a r t e m e n t e t vil heller ikke gå inn for et slikt krav.

Departementet reiste også spørsmålet om man bør godta å fullbyrde dommer som er strengere enn det man kunne fått for et tilsvarende lovbrudd i Norge. Her har man, som det fremgår foran, valgt ulike løsninger i Danmark og Sverige. Mens man i Sverige godtar å fullbyrde dommer som er strengere, må man i Danmark alltid sette ned straffen til strengeste straff for et tilsvarende forhold i Danmark.

Departementet ga i høringsbrevet uttrykk for at det var dets foreløpige oppfatning at den svenske løsningen er å foretrekke, forutsatt at samtykke lovfestes som vilkår for overføring. Den danske ordningen medfører at en overføringsavtale ikke kan komme i stand dersom den andre staten insisterer på at domsstatens straffutmåling skal legges til grunn ved fullbyrdelsen. Som det fremgår over, har thailandske myndigheter forbeholdt seg retten til å nekte overføring hvis den nye straffen er lavere enn den gjenstående del av straffen. En regel om at straffen alltid må settes ned til maksimalstraffen i fullbyrdingsstaten, som i utgangspunktet fremstår som mer human, vil dermed kunne gi et mindre humant sluttresultat, nemlig at den domfelte må sone hele dommen i domsstaten.

Blant høringsinstansene er det ulike oppfatninger om dette spørsmålet:

Riksadvokaten gir uttrykk for at et vilkår om at straffen ilagt i domsstaten kan settes ned, hadde vært klart ønskelig. «En ser imidlertid at dette vil kunne avskjære muligheten for overføring i de tilfeller domsstaten krever at reglene om fortsatt fullbyrding uten tilpasning blir fulgt. I så fall blir resultatet at domfelte må sone i domslandet.»

Politimesteren i Larvik uttaler:

«Jeg er således enig i at det ikke bør stilles opp betingelser om at idømt straff skal ligge innenfor strafferammen i eventuelle tilsvarende norske straffebestemmelser og/eller at det må foretas en revisjon av dommen i forhold til norsk lov og straffeutmålingspraksis. [...] Departementet vil med den foreslåtte fullmakten, kunne vurdere disse forholdene spesielt i forbindelse med hver enkelt sak det måtte bli spørsmål om å overføre, og eventuelt nekte overføring dersom det skulle stride mot norsk rettsbevissthet å la slike straffer avsones i riket. Disse, forhåpentligvis få, sakene bør da søkes løst på annen måte enn ved overføring av soning.»

Troms og Finnmark statsadvokatembeter uttaler seg mer forbeholdent:

«For så vidt gjelder spørsmålet om den gjenstående soningstids lengde synes det umiddelbart vanskelig om norske myndigheter skal kunne forplikte seg til å holde den domfelte i fengslig forvaring for et tidsrom som overstiger våre maksimumsstraffer. Vi er på den annen side enige om at behovet for overføring av domfelte kan være desto større jo lengre fengselsstraff det er tale om å sone. Troms og Finnmark statsadvokatembeter ser det som mest ønskelig at fullbyrdingsstaten skal ha rett til å nedsette straffen i forhold til innenlandsk rett, men ser også at et absolutt vilkår om en slik fremgangsmåte vil kunne hindre eller vanskeliggjøre overføring. Alt i alt synes en sammenligning med de danske regler om dette å foretrekke fremfor de svenske.

Dersom regler om nedsettelse av gjenstående soningstid fører til at den andre stat insisterer på at deres straffutmåling skal legges til grunn, med den følge at overføringsavtale nektes, vil norske myndigheter fremdeles ha muligheter for å søke avtalen gjennomført ved bruk av politiske og diplomatiske påtrykk.

Statsadvokatene er avslutningsvis enige med departementet i at norsk rett må legge opp til at det foretas en konkret vurdering av hver enkelt sak, hvor det særlig bør vektlegges om overføring av domfelte vil kunne stride mot vesentlige rettssikkerhetsgarantier.»

Oslo statsadvokatembeter trekker fram som en av grunnene til at de mener at departementets forslag går for langt, forslaget om at man, uten lovvedtak, skal kunne gjennomføre bilaterale avtaler som innebærer rett til å fullbyrde straffer som overskrider strafferammen for tilsvarende lovbrudd i Norge.

De partene fastholder forslaget om at det skal være adgang til å iverksette bilaterale avtaler om fullbyrding av straffedommer selv om de ikke inneholder en bestemmelse om at straffen kan nedsettes til maksimalstraffen for det samme forholdet i Norge, og viser til begrunnelsen over.

3.4.4 Dobbel straffbarhet

Det bør videre vurderes om det skal være en lovfestet betingelse for å fullbyrde en utenlandsk strafferettslig reaksjon at handlingen er straffbar også etter norsk lovgivning. Et slikt krav er nedfelt både i gyldighetskonvensjonen artikkel 4 nr. 1 og overføringskonvensjonen artikkel 3 nr. 1 bokstav e, men derimot ikke i den nordiske overføringsloven.

Som regel vil det være uakseptabelt at norske myndigheter fullbyrder en straff for et forhold som etter norsk rett er lovlig. Et uttrykkelig vilkår om at forholdet skal være straffbart også i Norge, vil imidlertid kunne hindre overføring av en domfelt i tilfeller hvor overføring fra domfeltes side er sterkt ønskelig, og hvor det i og for seg ikke virker støtende om straffen utholdes i Norge. I departementets lovforslag i høringsbrevet var det derfor ikke satt opp et krav om dobbel straffbarhet. Det ble pekt på at der spørsmålet måtte komme opp, må det vurderes konkret om det vil svekke tilliten til norske myndigheter eller være i strid med våre menneskerettslige forpliktelser å akseptere overføring. Dreier det seg f.eks. om en straff for et forhold som sett med norske øyne må anses som lovlig utøvelse av ytringsfriheten eller religionsfriheten, vil det ikke være riktig å påta seg å fullbyrde straffen. I stedet må man gjennom politiske og diplomatiske kanaler, eventuelt ved å trekke inn internasjonale organer, søke å få domsstaten til å løslate vedkommende.

Oslo statsadvokatembeters standpunkt om at departementets forslag går for langt, baseres blant annet på fraværet av et krav om at forholdet må være straffbart i Norge. *Troms og Finnmark statsadvokatembeter* fremholder i samme retning at «[f]or så vidt gjelder tilfeller hvor det foreligger utenlandske straffedommer for handlinger som ikke rammes av norsk lov, kan det etter vårt syn ikke være aktuelt å overføre domfelte til fortsatt fengslig forvaring her hjemme». *Riksadvokaten* og *Larvik politikammer* peker på den annen side på at et krav om at forholdet må være straffbart i Norge, vil kunne avskjære muligheten for overføring, og at det heller bør vurderes i den konkrete saken om det er forsvarlig å fullbyrde en annen stats straffedom i Norge.

De partene ser at det gjør seg gjeldende kryssende hensyn. Etter departementets syn bør det imidlertid være adgang til å vurdere konkret om overføring bør skje eller ikke i et tilfelle der noen er dømt i utlandet for noe de ville vært frifunnet for i Norge. Departementet viser blant annet til at det i en konkret sak om overføring fra USA til Norge har vært oppfattet som urimelig at det ble reist tvil om en person som er dømt i USA for en narkotikaforbrytelse han ville blitt frifunnet for i Norge på grunn av de politimetodene som hadde vært brukt, ikke skulle få sone dommen i Norge. Selv om det kan anføres at en frifinnelse i Norge på grunnlag av etterforskningsmetoden kommer

i en annen stilling enn frifinnelse fordi forholdet overhodet ikke er straffbart, illustrerer saken at det kan være vanskelig å forutse i hva slags saker problemstillingen kommer opp, og hva som vil fremstå som det rimelige resultatet i den konkrete saken. Etter departementets oppfatning bør det derfor ikke i loven stilles et absolutt krav om at forholdet skal være straffbart i Norge. Så vidt departementet er kjent med, stilles det ikke opp et slikt krav i svensk eller dansk rett. Det kan også nevnes at den polske professor Michael Plachta i boken «Transfer of Prisoners under International Instruments and Domestic Legislation» tar til orde for ikke å ha klausuler om dobbel straffbarhet i overenskomster om fullbyrding av straffedommer. I stedet bør man ha ordre public-klausuler, dvs. klausuler som innebærer at man ikke plikter å fullbyrde en utenlandsk straffedom hvis det vil stride mot grunnleggende prinsipper i rettsordenen. D e p a r t e m e n t e t vil være oppmerksom på dette ved fremforhandling av avtaler på området.

3.4.5 Bør det fastsettes at fullbyrding her i landet skal skje etter norske regler?

Den danske loven bestemmer at fullbyrdelsen i Danmark skal skje etter danske regler. Den svenske loven inneholder en liknende regel. Det er uttalt i forarbeidene til den svenske loven at henvisningen til svenske regler også omfatter reglene om prøveløslatelse og benådning.

Det kan være vanskelig å få inn i en avtale om overføring av domfelte eller annen fullbyrding av straffereaksjoner at fullbyrdingsstaten skal ha benådningsrett. Departementet uttrykte i høringsbrevet at selv om dette er ønskelig, bør det ikke være noe krav.

Oslo statsadvokatembeter trekker dette fram som ett av de forhold som begrunner at de mener departementets forslag går for langt. Andre har ikke hatt innvendinger mot departementets syn, og d e p a r t e m e n t e t fastholder dette.

Derimot kan gode grunner tale for å fastsette at fullbyrding av frihetsstraffer skal skje etter reglene gitt i eller i medhold av fengselsloven. Det kan ikke være aktuelt å forskjellsbehandle innsatte når de først er kommet inn under den norske kriminalomsorgen. Dette vil blant annet innebære at de norske regler om prøveløslatelse alltid vil gjelde. Selv om straffen er f.eks. 50 års fengsel, vil vedkommende derfor kunne prøveløslates etter 12 år, jf. fengselsloven § 35. Ingen av høringsinstansene har hatt innvendinger mot dette.

3.4.6 Statsborgerskap eller annen tilknytning til riket

Oslo statsadvokatembeter kommenterer at det ikke er foreslått som vilkår at den domfelte er avtalelandets statsborger eller har annen tilknytning til landet. D e p a r t e m e n t e t mener det ikke er nødvendig med et slikt vilkår. Det vil følge av avtalen som er inngått hvem den gjelder for, og det vil i praksis neppe være aktuelt å avtale overføring av straffedømte som ikke har tilknytning til riket. Departementets erfaring er at andre stater er uvillige til å la avtaler gjelde for andre enn statsborgere i de respektive statene.

Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene (KIM) er opptatt av situasjonen til innvandrere i Norge med dobbelt statsborgerskap. KIM uttaler blant annet:

«For den gruppen som er norske borgere og bor i Norge med sine familier, men som samtidig har statsborgerskap i et annet land, vil det ofte være naturlig, dersom vedkommende blir straffedømt i det andre landet de har statsborgerskap i, å ønske å sone i Norge. Dersom begge stater regner vedkommende som sin egen borger, og avtalen ikke forholder seg til slike tilfelle, kan det tenkes at en søknad om overføring vil være vanskelig å håndtere. [...] KIM ser det som naturlig at denne gruppen inngår i Norges strategi når nye overføringsavtaler inngås.»

Departementet har merket seg synspunktet og vil ta dette i betraktning under eventuelle fremtidige forhandlinger om avtaler om fullbyrding av utenlandske straffedommer. Synspunktene får etter det departementet kan se, ikke følger for lovteksten som foreslås i proposisjonen her.

3.4.7 Oppsummering

Departementet er kommet til at der det er tale om å fullbyrde en straff på frihetsberøvelse, bør loven stille som vilkår at den domfelte samtykker i overføring, med unntak for de tilfellene der den domfelte allerede er i domsstaten fordi vedkommende har rømt fra fullbyrdingsstaten, og i de tilfellene den domfelte på grunn av et endelig utvisningsvedtak uansett må reise til fullbyrdingsstaten når dommen er sonet. Videre bør det settes som vilkår at frihetsstraff skal fullbyrdes i samsvar med reglene i fengselsloven. Derimot bør det ikke være et vilkår at vedkommende skal kunne benådes eller at forholdet er straffbart også i Norge. Det bør heller ikke være noe absolutt vilkår at straffen kan settes ned til norsk maksimumsstraff.

Departementet understreker at norske myndigheter må vurdere konkret i den enkelte sak om det vil være forsvarlig å påta seg å fullbyrde en annen stats straffedom, herunder om overføring vil kunne stride mot våre menneskerettslige forpliktelser. Det samme gjelder når det blir spørsmål om å overføre en straffedømt til en annen stat.

4 Overenskomst av 20. mai 1999 med Thailand om samarbeid om fullbyrding av strafferettslige reaksjoner

4.1 Innholdet i overenskomsten

Norge og Thailand undertegnet 20. mai 1999 en avtale om samarbeid om fullbyrding av strafferettslige reaksjoner. Avtalen på engelsk og norsk er inntatt i vedlegg 1 til proposisjonen her. Avtalen vil ikke være rettslig bindende før den er ratifisert.

Avtalen gjelder overføring av domfelte som er statsborgere i Norge og Thailand (artikkel III nr. 2, jf. I nr. 4). Overføring kan skje hvis det foreligger en rettskraftig dom på livsvarig fengselsstraff, fengselsstraff av en bestemt varighet eller særlig reaksjon for ungdomsforbrytere (artikkel II, jf. III nr. 5). Det forhold vedkommende er dømt for, må være straffbart i begge statene (artikkel III nr. 1), og overføring fra Thailand kan ikke skje hvis den domfelte er dømt for en forbrytelse mot statens sikkerhet, mot monarken og hans familie eller mot lover som beskytter nasjonale kunstsatter (artikkel III nr. 4). Overføring kan heller ikke skje før den domfelte har sonet en minstedel av straffen som måtte være fastsatt i loven (artikkel III nr. 6). Etter gjeldende lovgivning i Thailand må den domfelte ha sonet 2/3 av tiden eller, hvis det er kortere, 4 år. For de alvorligste forbrytelser er minstetiden 8 år. Overføring kan bare skje hvis minst ett år av straffen gjenstår (artikkel III nr. 7). Det er et krav for overføring at den domfelte og begge statene samtykker (artikkel III nr. 3). Den staten som er bedt om å overføre, kan nekte dette hvis overføring vil true dens suverenitet eller være i strid med grunnleggende rettsprinsipper (ordre public), eller hvis den domfelte er borger også av overføringsstaten (artikkel III nr. 8). Staten kan også nekte å overføre hvis fullbyrdingsstatens lovgivning krever at det avsies en ny dom i fullbyrdingsstaten, og den straffen som da idømmes er kortere enn resten av domsstatens straff. Det er med andre ord en forutsetning at en eventuell ny dom avsies i fullbyrdingsstaten før beslutning om overføring er tatt (artikkel III nr. 9).

Domsstaten beholder adgangen til å endre eller oppheve dommen, og kan i den enkelte sak fastsette som vilkår for overføring at eventuell benådning bare kan skje hvis domsstaten samtykker (artikkel V). Det er ellers fullbyrdingsstatens lovgivning og praksis som fullt ut regulerer soningen. Dette gjelder også lovgivningen om prøveløslatelse (artikkel VI nr. 1). Avtalen inneholder for øvrig regler om hvilken informasjon som skal utveksles mellom de to statene (artikkel IV og VI nr. 4). Fullbyrdingsstaten skal som hovedregel bære kostnadene med avtalen (artikkel VII).

Avtalen kan sies opp, og oppsigelsen trer i kraft etter 6 måneder (artikkel IX).

4.2 Bør Norge ratifisere avtalen?

Avtalen avviker på en del punkter fra det som hadde vært ønskelig.

- Overenskomsten er begrenset til statsborgere. Personer som er hjemmehørende i Norge eller av andre grunner har sterk tilknytning til landet (sml. overføringsloven § 4), kan derfor ikke overføres hit i medhold av avtalen.
- Det godtas at fullbyrdingsstatens myndigheter fastsetter en ny og lavere straff der lovgivningen krever det (etter mønster av Thailands overenskomst med Tyskland), men forutsetningen er at den nye dommen avsies før overføringsbeslutningen er tatt. Dersom den nye straffen er lavere enn den gjenstående straffetiden i domsstaten, kan den nekte overføring. Ordningen avviker fra den som er fastsatt i overføringsloven § 5.
- Fullbyrdingsstatens adgang til å benåde uten samtykke fra overføringsstaten, kan i det enkelte tilfellet avskjæres.
- Visse typer av forbrytelser begått i Thailand er holdt utenfor avtalen, og den domfelte må ha sonet en viss minstetid i Thailand før overføring kan skje.

Ingen av høringsinstansene har likevel gått mot at Norge ratifiserer avtalen med Thailand, og flere, deriblant *Utenriksdepartementet*, *Kommunal- og regionaldepartementet*, *Oslo statsadvokatembeter* og *Statsadvokatene i Vestfold og Telemark* går uttrykkelig inn for ratifikasjon.

Oslo statsadvokatembeter uttaler:

«For så vidt gjelder den fremforhandlede avtalen med Thailand, inntatt i høringsbrevet av 2. september 1998 fra Justisdepartementet, er man enig i at den avviker på flere punkter fra det som kan anses ønskelig fra norsk side. Særlig gjelder det begrensningen i benådningsretten. Avtalens innhold tyder på at den i det vesentlige er kommet i stand for å lette adgangen til å overføre norske borgere som er domfelt i Thailand. Når departementet tilrår avtalen, antar man det skyldes forhold for domfelte i Thailand som gir tilstrekkelig grunn til å inngå en avtale som avviker så vidt mye fra overførings- eller gyldighetskonvensjonen. Man er derfor enig i at avtalen ratifiseres.»

D e p a r t e m e n t e t vil peke på at enkelte nordmenn blir domfelt i Thailand, og at den økende turiststrømmen fra Norge til Thailand gir grunn til å tro at det kan bli flere. Thailand har hatt dårlige erfaringer med visse sider av overføringsavtaler som er inngått med andre stater, og fra thailandsk side var man derfor mindre villig enn fra norsk til å gi fullbyrdingsstaten adgang til å foreta straffnedsettelse og benådning. Sammenholder man avtaleteksten med andre overenskomster Thailand har inngått, synes imidlertid avtaleteksten å gå så langt som det fra thailandsk side er mulig når det gjelder å overlate myndighet til fullbyrdingsstaten. Et viktig punkt i så måte er at den gir rett til prøveløslatelse i samsvar med norsk lovgivning. Til tross for at avtalen med Thailand på flere punkter avviker fra det som hadde vært mest ønskelig, bør avtalen etter departementets oppfatning ratifiseres.

4.3 Behovet for lovendringer

Avtalen med Thailand avviker så sterkt fra overførings- og gyldighetskonvensjonen at det antas at Kongens myndighet i overføringsloven § 2 ikke rekker

så langt som til å beslutte at loven skal gjelde for avtalen, jf. punkt 3.1 foran. Denne tolkningen støttes i høringsrunden av *Riksadvokaten*. Vedtas overføringsloven ny § 12 slik som foreslått i proposisjonen her, vil det imidlertid være hjemmel for å foreta overføring av domfelte i medhold av avtalen.

5 Tilleggsprotokoll av 18. desember 1997 til overføringskonvensjonen

5.1 Innholdet i protokollen

Europarådet åpnet 18. desember 1997 for undertegning av en tilleggsprotokoll til overføringskonvensjonen. Protokollen trer i kraft 1. juni 2000. Protokollen er inntatt på engelsk og i norsk oversettelse i vedlegg 2 til proposisjonen her.

Protokollen fastsetter i artikkel 2 at når en parts borger, som er ilagt en straff på en annen parts territorium, søker å unngå straffen ved å reise til den stat han eller hun er borger av, kan domsstaten be den andre parten om å overta fullbyrdingen av den strafferettslige reaksjonen. Hvis domsstaten ber om det, kan fullbyrdingsstaten pågripe og fengsle den domfelte eller eventuelt treffe andre tiltak for å sikre at vedkommende blir værende på fullbyrdingsstatens territorium. Fullbyrding av en straffedom etter denne bestemmelsen kan skje uten at den domfelte samtykker.

Bakgrunnen for denne bestemmelsen er at mange stater, herunder Norge, ikke utleverer egne statsborgere. En domfelt kan derfor, uten en bestemmelse som dette, unndra seg straff idømt i et annet land ved å flykte til den stat han eller hun er statsborger av, og nekte å samtykke til at denne staten overtar ansvaret for å fullbyrde straffen. Tilsvarende bestemmelser finnes i Schengenkonvensjonen artiklene 68 og 69.

Artikkel 3 i protokollen fastsetter at fullbyrdingsstaten på domsstatens anmodning kan overta ansvaret for fullbyrdingen av en straffedom uten at den domfelte samtykker, der den domfelte som følge av straffedommen mister oppholdstillatelsen i domsstaten. Her skal imidlertid den domfelte gis anledning til å gi uttrykk for sitt syn, se nr. 2 og 3 bokstav a. Som hovedregel skal domsstaten ikke kunne straffeforfølge den domfelte for forhold begått før han eller hun ble overført, se nr. 4. En konvensjonspart kan avgi erklæring om at den ikke vil overta fullbyrding av strafferettslige reaksjoner under de omstendigheter som er beskrevet i artikkel 3, jf. nr. 6.

Artikkel 4 nr. 1 i protokollen fastslår at den bare kan ratifiseres av stater som har tiltrådt hovedkonvensjonen, dvs. den europeiske konvensjonen av 21. mars 1983 om overføring av domfelte. Etter artikkel 4 nr. 2 trer protokollen i kraft den første dagen i måneden som følger tre måneder etter at det tredje landet har ratifisert protokollen, og dokumenter om ratifikasjon er deponert hos Europarådets generalsekretær. Protokollen trer i kraft 1. juni 2000. For stater som tiltrer protokollen etter dette tidspunktet, trer den i kraft første dag i måneden som følger tre måneder etter deponeringsdatoen, jf. artikkel 4 nr. 3.

Artikkel 6 fastslår at statene som tiltrer protokollen, samtidig kan angi at protokollen bare skal gjelde for et nærmere angitt territorium. Statene trenger altså ikke å gi protokollen virkning for alle statene som har ratifisert den. Virkeområdet kan når som helst utvides gjennom en senere erklæring.

Etter artikkel 7 gjelder protokollen ikke bare for reaksjoner som er ilagt etter at protokollen har trådt i kraft, men også for reaksjoner som er ilagt før dette tidspunktet.

Enhver konvensjonspart kan når som helst si opp protokollen gjennom en underretning til Europarådets generalsekretær. Dette følger av artikkel 8 nr. 1. Oppsigelsen får virkning første dag i måneden som følger tre måneder etter datoen da underretningen ble mottatt av generalsekretæren, jf. artikkel 8 nr. 2. Oppsigelsen får ikke virkning for overføringer etter konvensjonen og protokollen som er foretatt før dagen da en slik oppsigelse får virkning, jf. artikkel 8 nr. 3.

Oppsigelse av overføringskonvensjonen innebærer også oppsigelse av protokollen, jf. artikkel 8 nr. 4.

Etter artikkel 9 skal Europarådets generalsekretær holde statene underrettet om hvilke stater som har undertegnet protokollen, og om enhver depotering, underretning og meddelelse mv. som gjelder protokollen.

Protokollen ble utferdiget i Strasbourg 18. desember 1997 i engelsk og fransk språkutgave, begge med samme gyldighet. Den norske versjonen som er vedlagt proposisjonen her, er kun en oversettelse.

5.2 Bør Norge slutte seg til protokollen?

Overføring mot den domfeltes vilje er som regel mindre betenkelig der den domfelte ikke frivillig forblir i eller vender tilbake til domsstaten for å sone dommen. Ved relativt korte straffer og der den domfelte er statsborger av oppholdslandet, vil det ikke være aktuelt å utlevere den domfelte til domsstaten. Av kriminalpolitiske hensyn bør domfeltes manglende samtykke i slike tilfeller ikke avskjære muligheten for at oppholdsstaten fullbyrder dommen. Det minnes om at overføringskonvensjonen ikke etablerer noen plikt til å fullbyrde andre konvensjonsstaters straffedommer. Der det vil virke støtende å gjøre det uten den domfeltes samtykke, kan man nekte å gjøre det.

Overføring uten den domfeltes samtykke fremstår heller ikke som like betenkelig der den domfelte uansett måtte ha forlatt domslandet etter at straffen er sonet. En sentral begrunnelse for å overføre domfelte, er at rehabilitering av den domfelte under soningen har større sjanse for å være vellykket hvis soningen foregår i det land den domfelte skal leve i etter soningen. Selv om Norge slutter seg til protokollen, oppstår det for øvrig ingen plikt til å overføre domfelte i slike situasjoner.

Protokollen er til nå ²⁾ undertegnet av Belgia, Danmark, Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia, Estland, Finland, Frankrike, Georgia, Hellas, Island, Kypros, Latvia, Malta, Nederland, Polen, Romania, Sverige, Ungarn og Tyskland. Den er ratifisert av Estland, Den tidligere jugoslaviske republikken Makedonia og Polen. Protokollen trer i kraft 1. juni 2000.

Av praktiske grunner har det ikke vært mulig for Norge å undertegne protokollen før fremleggelsen av denne proposisjonen.

Ingen av høringsinstansene har hatt innvendinger mot at Norge slutter seg til protokollen.

²⁾ 11. april 2000

Etter departementets syn bør Norge undertegne og ratifisere protokollen.

5.3 Behovet for lovendring

Overføringsloven fastsetter at overføring etter overføringskonvensjonen krever samtykke fra den som overføres, se § 3, jf. konvensjonen artikkel 3 nr. 1 bokstav d. Protokollen kan derfor ikke gjennomføres i norsk rett uten en lovendring som gjør det klart at det kan gjøres unntak fra samtykkekravet i de tilfellene som er omhandlet i protokollen.

Protokollen fastsetter at fullbyrdingsstaten kan varetektsfengsle den domfelte i påvente av at alle formaliteter er ordnet, se artikkel 2 nr. 2. En tilsvarende bestemmelse finnes i Schengenkonvensjonen artikkel 68 nr. 2. I overføringsloven § 15 fastsettes det at hvis saken gjelder fullbyrding av en utenlandsk avgjørelse på frihetsstraff eller annen strafferettslig følge av frihetsberøvende karakter, kan varetektsfengsling foretas i medhold av overføringskonvensjonen artikkel 11 nr. 2 og artikkel 16 nr. 5 eller gyldighetskonvensjonen artiklene 13 og 32 og for øvrig i medhold av straffeprosesslovens bestemmelser. Det fremgår av Ot. prp. nr. 47 (1990-91) s. 10 at bestemmelsen utelukkende er en henvisningsbestemmelse som er tatt med av informasjonshensyn, og at den ikke selv gir noen egen hjemmel for fengsling.

Bestemmelsen i overføringskonvensjonen artikkel 11 nr. 2 gjelder fengsling i forbindelse med omgjøring av den strafferettslige reaksjonen. Overføringskonvensjonen artikkel 16 nr. 5 og gyldighetskonvensjonen artikkel 13 gjelder for transitt. Ingen av disse bestemmelsene gir hjemmel for varetekt i de tilfellene som er omhandlet i tilleggsprotokollen artikkel 2. Gyldighetskonvensjonen artikkel 32 gir en hjemmel for å fengsle domfelte når fullbyrdingsstatens lovgivning gir hjemmel for å fengsle i tilsvarende tilfeller, og det er fare for flukt. Bestemmelsen dekker innholdsmessig de situasjonene det tas sikte på i artikkel 2 i tilleggsprotokollen til overføringskonvensjonen. Det er imidlertid tvilsomt om den kan anvendes der det ikke er aktuelt med overføring i medhold av gyldighetskonvensjonen. Det er derfor behov for å presisere i overføringsloven at det kan skje varetektsfengsling i de tilfellene som er omhandlet i artikkel 2 nr. 2 til tilleggsprotokollen til overføringskonvensjonen.

Lov 15. november 1963 om fullbyrding av nordiske dommer på straff m.v. inneholder ingen hjemmel for fengsling i tilfeller hvor overføring av straffullbyrdingen er aktuelt fordi den domfelte har unndratt seg straffen i et nordisk land ved å flykte til et annet. Loven er kommet til i nordisk samarbeid, og det har vært drøftet mellom de nordiske statene på embetsnivå om en tilsvarende hjemmel bør tas inn i den nordiske loven. Man er blitt enige om at det er ønskelig, blant annet som følge av Schengenkonvensjonen artikkel 68 nr. 2. I Sverige er en slik bestemmelse sendt på høring, se Ds 1999: 23. Justisdepartementet har i brev 8. november 1999 til det svenske justisdepartementet opplyst at det tas sikte på å foreslå en tilsvarende endring i den norske loven, men at den lovtekniske utformingen og innholdet på enkelte punkter vil avvike fra den svenske teksten grunnet ulikheter i lovtekniske tradisjoner og i reglene om varetektsfengsling. Når det gjelder den nærmere utformingen, vises det til lovforslaget og motivene i kapittel 7 nedenfor.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Det er grunn til å anta at flere domfelte vil bli overført til enn fra Norge. Utvidelsen av overføringsadgangen vil imidlertid ikke føre til at noe stort antall personer blir overført til Norge, og ventes ikke å skape behov for nye fengselsplasser. Lovendringen kan derfor gjennomføres uten at man tilfører ekstra ressurser. De administrative konsekvensene er marginale.

7 Merknader til de enkelte bestemmelser

7.1 Merknader til loven del I, endring i lov 15. november 1963 om fullbyrding av nordiske dommer på straff m.v.

Det vises til punkt 5.3 foran. Som regel vil en domfelt som søker å unndra seg en straff idømt i et annet nordisk land, kunne varetektsfengsles i medhold av lov 3. mars 1961 nr. 1 om utlevering av lovbrytere i Norden § 12. De tilfellene hvor domslandet ikke vil begjære utlevering, men ønsker at dommen skal fullbyrdes i den staten den domfelte oppholder seg, dekkes imidlertid i prinsippet ikke av den nordiske utleveringsloven § 12. Under enhver omstendighet kan fengsling etter den nordiske utleveringsloven § 12 ikke skje der utlevering vil være utelukket, dvs. når den domfelte er statsborger i den staten han eller hun oppholder seg i, og ikke har hatt opphold i domsstaten de siste to år før den straffbare handlingen fant sted, eller når handlingen han eller hun er dømt for, ikke kan medføre høyere straff enn fengsel i 4 år etter norsk rett, jf. den nordiske utleveringsloven § 2. Det er derfor ønskelig at det i loven om fullbyrding av nordiske dommer på straff m.v. gis adgang til å pågripe og varetektsfengsle en domfelt som har flyktet til Norge for å unndra seg strafffullbyrding. Forutsetningen er at varetektsfengsling skal kunne skje der dette er nødvendig og vilkårene oppfylt (se nedenfor) inntil soning av dommen i Norge kan påbegynnes.

Vilkårene for å pågripe og bruke varetekt i et slikt tilfelle, bør være de samme som om dommen var avsagt i Norge. Følgelig kan pågripelse og fengsling bare finne sted der det er grunn til å frykte for at den domfelte vil unndra seg fullbyrdingen, jf. § 171 nr. 1, og det ikke er et uforholdsmessig inngrep, jf. strpl. §§ 174 og 184. Også reglene om fremgangsmåte i strpl. kapittel 14 gjelder. Det er tatt inn en uttrykkelig henvisning til reglene i strpl. §§ 181 og 184 jf. § 188, som innebærer at den domfelte ikke skal pågripes eller fengsles hvis formålet kan oppnås med mindre inngripende tiltak.

7.2 Merknader til loven del II, endring i lov 20. juli 1991 nr. 67 om overføring av domfelte

Til § 2

Det vises til kapittel 3. Kongens fullmakt i overføringsloven § 2 annet punktum foreslås opphevet. Bestemmelsen er unødvendig ved siden av den utvidete adgangen til å fullbyrde straffedommer som foreslås i nytt kapittel IV.

Til § 3

Det vises til kapittel 5. Ved endringen i § 3 inkorporeres overføringskonvensjonens tilleggsprotokoll 18. desember 1997, som gjør unntak fra samtykkekravet i visse tilfeller. Tilleggsprotokollens materielle bestemmelser i norsk oversettelse tas også inn på slutten av loven I del B. Forutsetningen for at til-

leggsprotokollens regler kan anvendes, er at den annen stat også er tilsluttet tilleggsprotokollen.

Til ny § 12

Det vises til kapittel 3. Det foreslås i § 12 en hjemmel for å gjennomføre avtaler om fullbyrding av strafferettslige reaksjoner. En tilsvarende bestemmelse om fullbyrding av sivilrettslige dommer finnes i tvangsfullbyrdsloven § 4-1 første ledd bokstav f, jf. tvistemålsloven § 167. En slik bestemmelse gjør det unødvendig å endre overføringsloven for å ratifisere avtaler om overføring av domfelte eller fullbyrding av andre strafferettslige reaksjoner, selv om de avviker fra overførings- og gyldighetskonvensjonen. Hvorvidt Stortingets samtykke til ratifikasjon av avtalen likevel er nødvendig, beror på om avtalen kan anses å være av særlig viktighet, jf. Grunnloven § 26 annet ledd.

§ 12 *første ledd* gir hjemmel både for fullbyrding av utenlandske dommer i Norge og av norske dommer i utlandet. Bestemmelsen er ikke begrenset til dommer på frihetsberøvelse, men gjelder også avgjørelser om inndragning, bøtestraff osv. Fordi slike avgjørelser ikke alltid treffes ved dom (hos oss kan de f.eks. ilegges ved vedtatt forelegg), brukes uttrykket avgjørelse og ikke dom.

Fullbyrdingen skal skje i henhold til avtalens regler, jf. *første ledd*. Dreier det seg om fullbyrding av en frihetsstraff, er det likevel et vilkår at den domfelte, eller eventuelt den domfeltes verge, samtykker i overføringen, jf. *annet ledd*. Hvis avtalen åpner for det, kan det gjøres unntak fra samtykkekravet i de tilfellene og på de vilkår som er fastsatt i tilleggsprotokollen 18. desember 1997 til overføringskonvensjonen, se likevel tredje ledd (omtalt nedenfor). Det er også en forutsetning at fullbyrding av frihetsstraff i Norge skal skje i samsvar med reglene i fengselsloven og regler gitt i medhold av denne, se *fjerde ledd*.

Overføringslovens kapitler II eller III, som gjelder gjennomføring av henholdsvis overføringskonvensjonen og gyldighetskonvensjonen, gjelder tilsvarende så langt de er forenlige med avtalens bestemmelser, jf. *fjerde ledd*. Bestemmelsene i avtalen går altså foran reglene i kapittel II og III, men disse supplerer avtalen. Når f.eks. avtalen med Thailand (se kapittel 4 og vedlegg 1) i artikkel 1 nr. 4 definerer «borger» som statsborger, vil den mer omfattende definisjonen i overføringsloven § 4 måtte vike.

Avtalen med Thailand godtar bare at det avsies ny dom i fullbyrdingsstaten der denne statens lovgivning krever det (artikkel III nr. 9). Henvisningen til lovens kapittel II og III skal ikke oppfattes som lovfestede krav om at det skal avsies ny dom før fullbyrding i Norge kan skje. I *tredje ledd* er det gjort klart at man kan fortsette fullbyrding av dommer uten at det avsies ny dom i Norge selv om straffen er lengre enn den straff den domfelte ville fått i Norge for et tilsvarende forhold. Dette er et brudd med prinsippet i § 6, og er bare ment å være aktuelt der det er umulig å komme til enighet om prinsippet i § 6 under forhandlingene om en avtale. Det prinsipielt betenkelige i å godta å fullbyrde lengre straffer enn man selv ville eller kunne idømt, må veies mot alternativet; at den domfelte mot sitt ønske må sone en lang fengselsstraff utenfor Europa. Bestemmelsen må også ses i lys av regelen om at den norske fengselsloven, herunder dens regler om prøveløslatelse, skal gjelde, jf. *fjerde ledd*.

For å unngå urimeligheter bør imidlertid ikke adgangen til overføring uten at domfelte samtykker (se annet ledd annet punktum), gjelde i slike tilfeller.

Det fremgår av overføringsloven § 2 at Kongen kan fastsette nærmere regler om gjennomføring av loven. Dette omfatter også nærmere regler om gjennomføring av avtaler som nevnt i § 12.

Til § 13

Det vises til kapittel 3. Bestemmelsen åpner for at Kongen kan beslutte overføring av en domfelt selv om det ikke foreligger noen avtale om overføring mellom de to statene. Normalt vil det være mest hensiktsmessig å inngå en generell avtale om overføring, hvor det etableres prosedyrer for hvordan statene skal opptre og fastsettes hvilke vilkår som må være oppfylt for at overføring skal kunne finne sted. For at ikke overføring skal være umulig der humanitære eller andre hensyn tilsier overføring, og begge stater er innstilt på å komme fram til en løsning i den konkrete saken, åpnes det for at overføring skal kunne skje, selv om det ikke foreligger noen generell avtale med vedkommende stat.

I høringsnotatet ble det foreslått at det skulle være et vilkår for å inngå slike avtaler, at det foreligger særlige grunner. *Statsadvokatene i Oslo* har uttalt at det i stedet bør være et vilkår at «humanitære eller andre hensyn taler for det». Den danske loven bruker «humanitære eller andre særlig hensyn». Etter departementets oppfatning er det nærmest en smakssak om man nevner humanitære hensyn spesielt. Det er uansett klart at det oftest vil være slike hensyn som begrunner overføringen. Departementet har funnet det tilstrekkelig at lovteksten viser til at det må foreligge særlige grunner.

De samme minstevilkår for overføring som nevnt i § 12, skal gjelde også i disse sakene. Også i slike saker kan det være aktuelt å påta seg å fullbyrde en frihetsstraff som er lengre enn man kunne fått for et tilsvarende lovbrudd i Norge.

Nytt kapittel V

Det siste kapittelet i overføringsloven I del A inneholder fellesregler for behandling av saker etter de foregående kapitler. Siden et nytt kapittel IV er skutt inn, må overskriften og kapittelnummeret endres. Nummereringen av paragrafene i dette kapittelet må av samme grunn forskyves.

Til § 17

Paragrafen svarer til den eksisterende § 15, med tre endringer:

For det første gis det adgang til å varetektsfengsle en domfelt i de tilfellene som er omhandlet i artikkel 2 nr. 2 i tilleggsprotokollen til overføringskonvensjonen, dvs. når den domfelte har søkt å unndra seg straffen i en konvensjonsstat ved å flykte til Norge. Det vises til punkt 5.3 foran. Varetektsfengsling kan skje på domsstatens anmodning før dokumentene til støtte for anmodningen om fullbyrding av dommen er mottatt, eller før avgjørelsen om en slik anmodning skal etterkommes er truffet, hvis det er nødvendig for å sikre at den domfelte forblir på norsk territorium. Anmodninger om varetektsfengsling skal

inneholde de opplysningene som er regnet opp i overføringskonvensjonen artikkel 4 nr. 3.

Spørsmålet om å ta inn en bestemmelse om varetektsfengsling i loven, var ikke uttrykkelig tatt opp i høringen. Det fremgår imidlertid av tilleggsprotokollen at fengsling kan skje i slike tilfeller, og departementet finner det ubetenkelig å foreslå en slik hjemmel.

For det annet gis det adgang til å varetektsfengsle personer som er omfattet av en avtale mellom Norge og en annen stat som nevnt i § 12, i den utstrekning avtalen tillater det. Bestemmelsen er tatt inn fordi det kan tenkes at avtalen har en regel tilsvarende tilleggsprotokollen til overføringskonvensjonen artikkel 2 nr. 2. Det nevnes at avtalene med Thailand og India ikke har det. Spørsmålet om å ta inn en slik bestemmelse i loven, var ikke omfattet av høringen.

For det tredje er det tatt inn en uttrykkelig henvisning til reglene i straffeprosessloven §§ 181 og 184 jf. § 188 om at pågrepelse og varetektsfengsling ikke skal tas i bruk hvis formålet kan oppnås med mindre inngripende tiltak. Det er dermed også gitt en klar hjemmel for å foreta slike mindre inngripende tiltak.

Til tilføyelsen i del B

Det vises til kapittel 5 og merknadene til § 3 foran. Til slutt i del B, som gjengir en norsk oversettelse av overføringskonvensjonen, er de materielle reglene i tilleggsprotokoll 18. desember 1997 til overføringskonvensjonen tatt inn i norsk oversettelse. Departementet finner det unødvendig å lovfeste de traktat-tekniske reglene i protokollen artiklene 4 til 9 om undertegning og ikrafttreden, tiltrædelse, virkeområde, oppsigelser og underretninger.

7.3 Merknader til loven del III, IV og V

Det vises til kapitlene 4 og 5 for så vidt gjelder loven del III og IV. Tekstene i avtalene er inntatt i henholdsvis vedlegg 1 og 2. For så vidt gjelder avtalen med Thailand, er både den norske, thailandske og engelske teksten originaltekster, men den engelske skal gå foran ved tolkningstvil. Når det gjelder protokollen til overføringskonvensjonen, er ikke den norske teksten en originaltekst, men kun en oversettelse.

I del V fastsettes det at endringene i loven om fullbyrding av nordiske dommer på straff m.v. og overføringsloven gjelder fra den tid Kongen bestemmer, mens vedtakene om samtykke til ratifikasjon trer i kraft straks. Kongen kan følgelig ratifisere avtalen og protokollen når det måtte passe, og sette lovendringene i kraft fra det tidspunktet avtalen og protokollen trer i kraft.

Justis- og politidepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om endringer i lov 20. juli 1991 nr. 67 om overføring av domfelte mv. (utvidet fullmakt til å iverksette overenskomster om fullbyrding av straffedommer, samtykke til ratifikasjon av avtale mellom Norge og Thailand av 20. mai 1999 om samarbeid om fullbyrding av strafferettslige reaksjoner, og samtykke til undertegning og ratifikasjon av tilleggsprotokoll av 18. desember 1997 til den europeiske konvensjonen av 21. mars 1983 om overføring av domfelte)

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i lov 20. juli 1991 nr. 67 om overføring av domfelte mv. (utvidet fullmakt til å iverksette overenskomster om fullbyrding av straffedommer, samtykke til ratifikasjon av avtale mellom Norge og Thailand av 20. mai 1999 om samarbeid om fullbyrding av strafferettslige reaksjoner, og samtykke til undertegning og ratifikasjon av tilleggsprotokoll av 18. desember 1997 til den europeiske konvensjonen av 21. mars 1983 om overføring av domfelte) i samsvar med et framlagt forslag.

Tilråding fra Justis- og politidepartementet ligger ved.

**Forslag til lov om endringer i lov 20.
juli 1991 nr. 67 om overføring av
domfelte mv. (utvidet fullmakt til å
iverksette overenskomster om
fullbyrding av straffedommer,
samtykke til ratifikasjon av avtale
mellom Norge og Thailand av 20. mai
1999 om samarbeid om fullbyrding av
strafferettslige reaksjoner, og
samtykke til undertegning og
ratifikasjon av tilleggsprotokoll av 18.
desember 1997 til den europeiske
konvensjonen av 21. mars 1983 om
overføring av domfelte)**

I

I lov 15. november 1963 om fullbyrding av nordiske dommer på straff m.v. gjøres følgende endring:

Ny § 4 a skal lyde:

Hvis en domfelt søker å unndra seg fullbyrdingen av frihetsstraffidømt i Danmark, Finland, Island eller Sverige ved å flykte til Norge, kan den domfelte pågripes og varetektsfengsles etter reglene i straffeprosessloven kapittel 14 i samme utstrekning som om dommen var avsagt her i riket. Straffeprosessloven §§ 181 og 184 jf. § 188 gjelder tilsvarende.

II

I lov 20. juli 1991 nr. 67 om overføring av domfelte gjøres følgende endringer:

§ 2 skal lyde:

Kongen kan fastsette nærmere regler om gjennomføring av *loven*.

§ 3 skal lyde:

Avgjørelser om strafferettslige reaksjoner som omfattes av overføringskonvensjonen, jf. del B i loven, kan fullbyrdes etter konvensjonens regler. *Hvis den annen stat er tilsluttet konvensjonens tilleggsprotokoll av 18. desember 1997, kan fullbyrding skje i samsvar med overføringskonvensjonen slik den suppleres av reglene i tilleggsprotokollen.* En anmodning fra en annen stat om overføring av en domfelt til eller fra Norge avgjøres av departementet. Departementet skal umiddelbart opplyse den anmodende staten om utfallet av anmodningen. En norsk anmodning til en annen stat om overføring av en domfelt til eller fra Norge fremmes av departementet.

Nytt kapittel IV skal lyde:

Kapittel IV Særlig om saker som ikke omfattes av overføringskonvensjonen eller gyldighetskonvensjonen

§ 12. Rettskraftige avgjørelser om strafferettslige reaksjoner som skal kunne fullbyrdes i en annen stat i medhold av en annen avtale enn overføringskonvensjonen eller gyldighetskonvensjonen, kan fullbyrdes i henhold til bestemmelsene i avtalen.

Hvis den strafferettslige reaksjonen som skal fullbyrdes innebærer frihetsberøvelse, kan overføring av den domfelte bare skje hvis den domfelte samtykker i overføring, eller, hvor en av de to statene finner det nødvendig på grunn av den domfeltes alder eller fysiske eller mentale tilstand, den domfeltes verge eller annen rettslig stedfortreder samtykker. Hvis avtalen bestemmer det, kan overføring likevel skje uten domfeltes samtykke på de vilkår som er angitt i tilleggsprotokoll til overføringskonvensjonen 18. desember 1997 artikkel 2 eller 3.

Hvis ikke avtalen bestemmer noe annet, kan fortsatt fullbyrding skje uten at det fastsettes ny dom selv om straffen overskrider norske strafferammer for tilsvarende forhold. I slike tilfeller gjelder ikke annet ledd annet punktum.

For fullbyrding i Norge gjelder loven kapittel II eller III tilsvarende så langt de er forenlige med avtalens bestemmelser. Fullbyrding av frihetsstraff skjer i samsvar med reglene gitt i eller i medhold av fengselsloven.

§ 13. Hvis det foreligger særlige grunner, kan Kongen bestemme at en strafferettslig reaksjon som innebærer frihetsberøvelse pålagt ved en rettskraftig avgjørelse i en annen stat, kan fullbyrdes her i riket selv om det ikke følger av avtale som nevnt i §§ 3, 9 eller 12.

På samme vilkår kan Kongen bestemme at strafferettslig reaksjon som innebærer frihetsberøvelse idømt av en norsk domstol, kan fullbyrdes i en annen stat.

Bestemmelsene i § 12 annet, tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

Nåværende kapittel IV blir nytt kapittel V og får følgende overskrift:

Kapittel V Fellesregler for behandling av saker etter kapittel II,

III og IV

Nåværende §§ 12-16 blir nye §§ 14-18.

§ 17 skal lyde:

Gjelder saken fullbyrding av en utenlandsk avgjørelse på frihetsstraff eller annen strafferettslig følge av frihetsberøvende karakter, kan varetektsfengsling foretas i medhold av overføringskonvensjonen art. 11 nr. 2 og art. 16 nr. 5, *tilleggsprotokollen til overføringskonvensjonen art. 2 nr. 2*, gyldighetskonvensjonen art. 13 og art. 32 eller *avtale som nevnt i § 12* og for øvrig i medhold av straffeprosesslovens bestemmelser. *Straffeprosessloven §§ 181 og 184 jf. § 188 gjelder tilsvarende.*

I lovens del B inntas følgende etter artikkel 25:

I tilleggsprotokollen av 18. desember 1997 til den europeiske konvensjon av 21. mars 1983 om overføring av domfelte lyder artiklene 1 til 3 slik i norsk oversettelse:

Art 1. Alminnelige bestemmelser

1. De ord og uttrykk som benyttes i protokollen, skal tolkes i samsvar med den betydning de har i konvensjonen.

2. Konvensjonens bestemmelser skal gjelde i den utstrekning de er forenlige med bestemmelsene i denne protokoll.

Art 2. Personer som har flyktet fra domsstaten

1. Når en parts borger som er ilagt en strafferettslig reaksjon på en annen parts territorium som en del av en rettskraftig dom, søker å unngå fullbyrding eller fortsatt fullbyrding av den strafferettslige reaksjonen i domsstaten ved å flykte til førstnevnte parts territorium før den strafferettslige reaksjonen er sonet, kan domsstaten be den andre parten om å overta fullbyrdingen av den strafferettslige reaksjonen.

2. På domsstatens anmodning kan fullbyrdingsstaten, før den mottar dokumentene til støtte for anmodningen, eller før den tar stilling til anmodningen, arrestere den domfelte eller treffe andre tiltak for å sikre at den domfelte blir værende på dens territorium til det er tatt stilling til anmodningen. Anmodninger om midlertidige tiltak skal inneholde de opplysninger som er nevnt i konvensjonens artikkel 4 nr. 3. Den domfeltes strafferettslige stilling skal ikke bli forverret som følge av utholdt varetekt i henhold til dette nr.

3. Fullbyrdingen av den strafferettslige reaksjon skal kunne overføres uten den domfeltes samtykke.

Art 3. Domfelte som er gjenstand for utvisningsvedtak

1. På domsstatens anmodning kan fullbyrdingsstaten, med forbehold for bestemmelsene i denne artikkel, gi sin tilslutning til overføring av en domfelt uten vedkommendes samtykke når den strafferettslige reaksjon sistnevnte er ilagt, eller et forvaltningsvedtak som følger av den strafferettslige reaksjonen, inneholder et utvisningsvedtak eller annet tiltak som har til følge at vedkommende ikke lenger får oppholde seg på domsstatens territorium når han eller hun løslates fra fengsel.

2. Fullbyrdingsstaten skal ikke gi sin tilslutning som nevnt i nr. 1 uten å ha tatt hensyn til den domfeltes eget syn.

3. I forbindelse med anvendelsen av denne artikkel skal domsstaten legge fram for fullbyrdingsstaten:

- a) en erklæring som inneholder den domfeltes eget syn på den foreslåtte overføringen, og*
- b) en kopi av utvisningsvedtak eller annet vedtak som har til følge at domfelte ikke lenger får oppholde seg på domsstatens territorium når han eller hun løslates fra fengsel.*

4. Den som overføres i henhold til bestemmelsene i denne artikkel, skal ikke straffeforfølges, ilegges straffereaksjon eller holdes i varetekt med henblikk på gjenomføring av en strafferettslig reaksjon eller vedtak om varetekt, for noen straffbar handling begått før han eller hun ble overført unntatt den handling som ligger til grunn for den strafferettslige reaksjonen som skal fullbyrdes, og hans eller hennes personlige frihet skal heller ikke innskrenkes av noen annen grunn, unntatt i følgende tilfeller:

- a) når domsstaten tillater det; anmodning om tillatelse skal fremmes sammen med alle relevante dokumenter og en rettslig nedtegnelse av den forklaring den domfelte måtte ha avgitt; tillatelse skal gis når den straffbare handling som ligger til grunn for anmodningen, i seg selv ville være utvisningsgrunn etter domsstatens lov, eller når bare straffeomfanget ville utelukke utvisning;*
- b) når den domfelte, etter å ha hatt anledning til å forlate fullbyrdingsstatens territorium, ikke har gjort dette innen 45 dager etter endelig løslatelse, eller hvis han eller hun har vendt tilbake til dette territoriet etter å ha forlatt det.*

5. Uten hensyn til bestemmelsene i nr. 4 kan fullbyrdingsstaten treffe de tiltak som måtte være nødvendige etter dens lovgivning, herunder straffeforfølgning in absentia, for å forhindre rettslige virkninger av utløpt tidsfrist.

6. Enhver konvensjonspart kan ved en erklæring rettet til Europarådets generalsekretær si fra om at den ikke vil overta fullbyrding av strafferettslige reaksjoner under de omstendigheter som er beskrevet i denne artikkel.

III

Stortinget samtykker i ratifikasjon av avtale av 20. mai 1999 mellom Kongeriket Norges regjering og Kongeriket Thailands regjering om samarbeid om fullbyrding av strafferettslige reaksjoner.

IV

Stortinget samtykker i undertegning og ratifikasjon av tilleggsprotokoll av 18. desember 1997 til den europeiske konvensjonen 21. mars 1983 om overføring av domfelte.

V

Loven del I og II gjelder fra den tiden Kongen bestemmer. Loven del III og IV trer i kraft straks.

Vedlegg 1**Treaty on cooperation in the execution of penal sentence between the Government of the Kingdom of Thailand and the Government of the Kingdom of Norway**

The Government of the Kingdom of Thailand and the Government of the Kingdom of Norway;

Taking into consideration the laws and regulations in force regarding law enforcement of the Parties and the desirability of enhancing their cooperative efforts in law enforcement and the administration of justice; and

Desiring to cooperate in the execution of penal sentences by enabling offenders to serve sentences of imprisonment, confinement or other forms of deprivation of liberty in the country of which they are nationals, thereby facilitating their reintegration into society;

Have agreed as follows:

*Article I***Definitions**

For the purpose of this Treaty:

1. «Transferring State» means the Party from which the offender may be, or has been, transferred;
2. «Receiving State» means the Party to which the offender may be, or has been, transferred in order to serve his sentence;
3. «Offender» means a person who, in the territory of either Party, has been convicted by a court of law of a crime and sentenced either to a term of imprisonment, confinement or other form of deprivation of liberty, or to conditional release, probation or other form of supervision without confinement. The term shall include a person subject to confinement, custody or supervision under the law of the Transferring State respecting juvenile offenders.
4. «National» means
 - a) in respect of the Kingdom of Thailand a person who is a Thai national;
 - b) in respect of the Kingdom of Norway a person who is a Norwegian national.

*Article II***General principles**

1. An offender convicted in the territory of one Party may be transferred to the territory of the other Party in order to serve the sentence imposed on him in accordance with the provisions of this Treaty.
2. An offender may be transferred if:
 - a) he is under a sentence of imprisonment for life;
 - b) he is serving a sentence with a definite termination date;

- c) he is subject to confinement, custody or supervision under the law of the Transferring State respecting juvenile offenders.

Article III

Scope of application

The application of this Treaty shall be subject to the following conditions:

1. That the offence, for which the offender to be transferred was convicted and sentenced, is one which would also be punishable in the Receiving State had the offence been committed in the Receiving State. This condition shall not be interpreted so as to require that the offences described in the laws of the two Parties be identical in matters not affecting the character of the offences.

2. That the offender to be transferred is a national of the Receiving State.

3. That the Transferring and Receiving States and the offender all agree to the transfer; provided that, where in view of his age or physical or mental condition either Party considers it necessary, the offender's consent may be given by his legal representative.

4. That in relation to Thailand the offender to be transferred did not commit an offence:

- a) against the internal or external security of the State;
- b) against the Monarch, his Consort or his sons or daughters; or
- c) against legislation protecting national art treasures.

5. That no further or other legal proceedings relating to the offence or any other offence are pending in the Transferring State.

6. That, in the case of imprisonment, confinement or other form of deprivation of liberty, the offender shall, at the time of transfer, have served in the Transferring State any minimum period of the sentence stipulated by the law of the Transferring State.

7. That there is at least one year of the offender's sentence remaining to be served at the time of the application for transfer.

8. That the transfer may be refused if:

- a) it is considered by the Transferring State to jeopardize its sovereignty, its security or its public order; or
- b) the offender is also a national of the Transferring State.

9. If under the law of the Receiving State, the competent court of the Receiving State has to make a decision or judgement to enforce the sentence imposed on the offender by the court of the Transferring State, the Receiving State has to effect the said court decision or judgment prior to the transfer of the offender by the Transferring State. In case the duration of the enforcement of the sentence imposed by the court of the Receiving State is less than the remaining duration of the sentence which the offender has to serve, the Transferring State has the right to refuse the request.

Article IV

Procedure for transfer

1. Either Party shall endeavor to inform an offender, who is within the scope of the present Treaty, of the substance of the Treaty.

2. Every transfer under this treaty shall be commenced through diplomatic channels by a written request from the Receiving State to the Transferring State. If the Transferring State approves the request, it shall so inform the receiving State through diplomatic channels and initiate procedures to effectuate the transfer of the offender.

3. In deciding upon the transfer of an offender, each Party shall consider the following factors:

- a) The probability that transfer of the offender will contribute to his social rehabilitation or otherwise be in his best interests; and
- b) The nature and severity of the offence, including the effects of the offence within the Transferring and Receiving States and any mitigating or aggravating circumstances.

4. The Transferring State shall furnish to the Receiving State a statement showing the offence of which the offender was convicted, the termination date of the sentence, the length of time already served by the offender, and any credits to which the offender is entitled i.e. on account of work done, good behaviour or pretrial confinement.

5. The Transferring State shall furnish to the Receiving State a certified copy of all judgments and sentences concerning the offender from the date of his detention in the Transferring State. When the Receiving State considers such information insufficient, it may request additional information.

6. Delivery of the offender by the authorities of the Transferring State to those of the Receiving State shall occur on a date at a place within the Transferring State as agreed upon by both Parties.

7. The Transferring State shall afford an opportunity to the Receiving State, if the Receiving State so desires, to verify, prior to the transfer, that the offender's consent to the transfer is given voluntarily and with full knowledge of the consequences thereof, through an officer designated by the Receiving State.

Article V

Retention of jurisdiction

1. In respect of sentences to be executed pursuant to this Treaty, the Transferring State shall retain exclusive jurisdiction regarding the judgments of its courts, the sentences imposed by them, and any procedures for revision, modification or cancellation of judgments and sentences pronounced by its courts. The Receiving State, upon being informed of any revision, modification or cancellation of such a judgment or sentence, shall put such measure into effect.

2. The Transferring State may, in an individual case, make the offender's transfer dependent on the condition that pardons and amnesties in the Receiving State shall only be granted with the consent of the Transferring State.

Article VI

Procedure for execution of sentence

1. The continued enforcement of the sentence after transfer shall be governed by the laws and procedures of the Receiving State, including those governing conditions for service of imprisonment, confinement or other deprivation of liberty, and those providing for the reduction of the term of imprisonment, confinement or other deprivation of liberty by parole, conditional release, remission or otherwise.

2. The Receiving State may treat under its law relating to juvenile offenders any offender so categorized under its law regardless of his status under the law of the Transferring State.

3. No sentence of deprivation of liberty shall be enforced by the Receiving State in such a way as to extend it beyond the period specified in the sentence of the court of the Transferring State.

4. The authorities of either Party shall at the request of the other Party provide reports indicating the status of all offenders transferred under this Treaty, including, in particular, the parole or release of any offender. Either Party may, at any time, request a special report on the status of the execution of an individual sentence.

Article VII

Costs

Any costs or expenses incurred in the application of this Treaty shall be borne by the Receiving State except those incurred exclusively in the territory of the Transferring State.

Article VIII

Transit of offenders

If either Party transfers an offender from any third State, the other Party shall cooperate in facilitating the transit through its territory of such an offender. The Party intending to make such a transfer will give advance notice to the other Party of such transit.

Article IX

Final provisions

1. This Treaty shall be subject to ratification and shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the day on which instruments of ratification have been exchanged. The exchange of instruments of ratification shall take place at Bangkok as soon as possible.

2. The Treaty may be terminated by either Party by giving notice of termination to the other Party through the diplomatic channels. The termination shall become effective six months after the date of receipt of such notice.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed the present Treaty.

DONE at Bergen this 20th day of May in the year of 1999 in duplicate, in the Thai, Norwegian and English languages, each text being equally authentic. In the case of divergence of interpretation, the English text shall prevail.

Avtale om samarbeid om fullbyrding av strafferettslige reaksjoner mellom Kongeriket Thailands regjering og Kongeriket Norges regjering

Kongeriket Thailands regjering og Kongeriket Norges regjering,

som tar i betraktning de lover og forskrifter som gjelder for avtalepartenes rettshåndhevelse og ønskeligheten av å forbedre samarbeidet seg imellom vedrørende rettshåndhevelse og rettspleie, og

som ønsker å samarbeide om fullbyrding av strafferettslige reaksjoner ved å gi lovbreakere anledning til å sone dommer på fengselsstraff, fengslig forvaring eller andre former for frihetsberøvelse i landet som de er borgere av, for således å gjøre det lettere for dem å bli reintegrert i samfunnet,

har inngått følgende avtale:

Artikkel I

Definisjoner

I denne avtale gjelder at:

1. «overførende stat» betyr den avtalepart som lovbreakeren kan bli eller er blitt overført fra;

2. «mottakerstat» betyr den avtalepart som lovbreakeren kan bli eller er blitt overført til for å sone den strafferettslige reaksjonen;

3. «lovbreaker» betyr person som på den ene avtaleparts territorium er blitt dømt av en domstol for en straffbar handling og ilagt enten fengselsstraff, fengslig forvaring eller annen form for frihetsberøvelse, eller prøveløslatelse, betinget straff eller annen form for tilsyn i frihet. Uttrykket omfatter person underlagt frihetsberøvelse i fengsel eller annen forvaring eller tilsyn i samsvar med den overførende stats lovgivning vedrørende unge lovbreakere.

4. «borger» betyr

a) for Kongeriket Thailands vedkommende, person som er thailandsk statsborger;

- b) for Kongeriket Norges vedkommende, person som er norsk statsborger.

Artikkel II

Alminnelige prinsipper

1. En lovbryter som er domfelt på den ene avtaleparts territorium, kan i samsvare med bestemmelsene i denne avtale overføres til den andre avtaleparts territorium for å sone den strafferettslige reaksjonen han er idømt.

2. En lovbryter kan overføres hvis:

- a) han er idømt livsvarig fengselsstraff;
- b) han soner en straff som utløper på en fastsatt dato;
- c) han er underlagt frihetsberøvelse i fengsel eller annen forvaring eller tilsyn i henhold til den overførende stats lovgivning vedrørende unge lovbyrtere.

Artikkel III

Virkeområde

Denne avtale skal gjelde på følgende vilkår:

1. At den straffbare handling som ligger til grunn for at lovbyrteren som skal overføres, er dømt og straffet, også ville være straffbar i mottakerstaten hvis handlingen var blitt begått i mottakerstaten. Dette vilkår skal ikke forstås som et krav om at de handlinger som er beskrevet i de to avtalepartenes lovgivning, må være identiske med hensyn til forhold som ikke berører den straffbare handlingens karakter.

2. At den lovbyrter som skal overføres, er borger av mottakerstaten.

3. At den overførende stat, mottakerstaten og lovbyrteren alle er enige i overføringen; imidlertid kan lovbyrterens samtykke, dersom den ene avtalepart finner det nødvendig ut fra hans alder eller fysiske eller mentale tilstand, gis av hans rettslige stedfortreder.

4. At den lovbyrter som skal overføres, for Thailands vedkommende ikke har begått en straffbar handling:

- a) mot rikets ytre eller indre sikkerhet;
- b) mot monarken, hans gemalinne eller hans sønner eller døtre, eller
- c) mot lovgivning til vern om nasjonale kunstsatter.

5. At ingen ytterligere eller annen straffefølgning i tilknytning til den straffbare handling eller annen straffbar handling er iverksatt i den overførende stat.

6. At lovbyrteren, når det er tale om fengselsstraff, fengslig forvaring eller annen form for frihetsberøvelse, på overføringstidspunktet skal ha sonet i den overførende stat det minstemål av den strafferettslige reaksjon som måtte være fastsatt i den overførende stats lovgivning.

7. At minst ett år av den strafferettslige reaksjonen gjenstår å sone på det tidspunkt det anmodes om overføring.

8. At overføring kan bli avslått hvis:

- a) den overførende stat anser overføring som en fare for sin suverenitet, sik-

- kerhet eller offentlige ro og orden; eller
- b) lovbryteren også er borger av den overførende stat.

9. Hvis det etter mottakerstatens lovgivning kreves at mottakerstatens kompetente domstol treffer en avgjørelse eller feller en dom for å fullbyrde den strafferettslige reaksjon som lovbryteren er ilagt av den overførende stats domstol, må mottakerstaten utferdige slik domstolsavgjørelse eller dom før lovbryteren overføres av den overførende stat. Dersom varigheten av den straffullbyrding som mottakerstatens domstol legger, er kortere enn varigheten av den resterende strafferettslige reaksjon som lovbryteren skal sone, har den overførende stat rett til å avslå anmodningen.

Artikkel IV

Framgangsmåte ved overføring

1. Hver avtalepart skal søke å informere en lovbryter som faller inn under denne avtales virkeområde om innholdet i avtalen.
2. Enhver overføring i medhold av denne avtale skal igangsettes via diplomatiske kanaler ved skriftlig anmodning fra mottakerstaten til den overførende stat. Hvis den overførende stat godtar anmodningen, skal den informere mottakerstaten om dette via diplomatiske kanaler og iverksette prosedyrer for å effektivere overføringen av lovbryteren .
3. Når det skal tas stilling til overføring av en lovbryter, skal hver avtalepart ta hensyn til følgende forhold:
 - a) sannsynligheten for at overføring vil bidra til sosial rehabilitering av lovbryteren eller på annet vis være til hans beste; og
 - b) den straffbare handlingens art og alvor, herunder handlingens virkninger i den overførende stat og i mottakerstaten, samt eventuelle formildende eller skjerpende omstendigheter.
4. Den overførende stat skal forelegge mottakerstaten en erklæring som gjør rede for handlingen som lovbryteren er straffet for, når straffen utløper, tiden lovbryteren allerede har sonet og eventuelle avkortinger som lovbryteren har rett til, for eksempel på grunn av utført arbeid, god oppførsel eller utholdt varetekt før saken kom opp for domstolen.
5. Den overførende stat skal forelegge mottakerstaten en bekreftet kopi av alle dommer og strafferettslige reaksjoner som gjelder lovbryteren fra den dagen han ble pågrepet i den overførende stat. Hvis mottakerstaten finner disse opplysningene utilstrekkelige, kan den anmode om ytterligere opplysninger.
6. Overlevering av lovbryteren fra den overførende stats myndigheter til mottakerstatens myndigheter skal skje på det tidspunkt og sted i den overførende stat som partene avtaler.
7. Hvis mottakerstaten ønsker det, skal den overførende stat gi mottakerstaten anledning til, før overføring finner sted og via tjenestemann utpekt av mottakerstaten, å forvise seg om at lovbryteren har samtykket i overføring av egen fri vilje og vel vitende om følgene av overføring.

Artikkel V

Bibehold av domsmyndighet

1. Med hensyn til strafferettslige reaksjoner som skal fullbyrdes i medhold av denne avtale, beholder den overførende stat all myndighet i forbindelse med dommer av dens domstoler, strafferettslige reaksjoner som er ilagt av disse, og eventuelle prosedyrer for revidering, endring eller oppheving av dommer eller straffereaksjoner som er ilagt av dens domstoler. Dersom mottakerstaten blir informert om en revisjon, endring eller oppheving av en slik dom eller strafferettslig reaksjon, skal den iverksette dette tiltaket.

2. Den overførende stat kan i enkeltstående tilfeller sette som vilkår for overføring at benådning og amnesti i mottakerstaten bare skal gis etter samtykke fra den overførende stat.

Artikkel VI

Framgangsmåte for fullbyrding av strafferettslig reaksjon

1. Fortsatt fullbyrding av strafferettslig reaksjon etter overføring skal være regulert av mottakerstatens lover og prosedyrer, herunder slike som regulerer vilkårene for soning av fengselsstraff, fengslig forvaring eller annen frihetsberøvelse, og slike som gir anledning til reduksjon av lengden av fengselsstraff, fengslig forvaring eller annen frihetsberøvelse gjennom løslatelse på prøve, avkorting eller annet.

2. Mottakerstaten kan gjøre sin lovgivning for unge lovbyggere gjeldende for enhver lovbyggere som etter dens lovgivning kategoriseres som sådan, uten hensyn til hans status etter den overførende stats lovgivning.

3. Ingen frihetsberøvelse skal fullbyrdes av mottakerstaten på en måte som forlenger den ut over det tidsrom som er fastsatt av den overførende stats domstol.

4. Hver avtaleparts myndigheter skal på den andre avtaleparts anmodning utarbeide rapporter som angir status for alle lovbyggere som overføres i medhold av denne avtale, spesielt vedrørende prøveløslatelse eller løslatelse av en lovbyggere. Hver avtalepart kan på hvilket som helst tidspunkt anmode om særskilt rapport om status for fullbyrdingen av en enkeltstående strafferettslig reaksjon.

Artikkel VII

Omkostninger

Eventuelle omkostninger som påløper ved anvendelsen av denne avtale, skal dekkes av mottakerstaten, unntatt slike som utelukkende er påløpt på overførende stats territorium.

*Artikkel VIII***Transitt av domfelte**

Hvis den ene avtalepart overfører en lovbryter fra en tredje stat, skal den andre avtalepart samarbeide om å legge forholdene til rette for transitt av slik lovbyrter via dens territorium. Den avtalepart som akter å foreta slik overføring, skal på forhånd underrette den andre avtalepart om slik transitt.

*Artikkel IX***Sluttbestemmelser**

1. Denne avtale krever ratifikasjon, og trer i kraft første dag i måneden som følger etter et tidsrom på tre måneder etter datoen da ratifikasjonsdokumenter er utvekslet. Utveksling av ratifikasjonsdokumenter skal skje i Bangkok så snart som mulig.

2. Avtalen kan sies opp av hver avtalepart ved at det via diplomatiske kanaler gis melding om oppsigelse til den andre avtalepart. Oppsigelsen får virkning seks måneder etter datoen da slik underretning er mottatt.

TIL VITNE OM DETTE har de undertegnede, som er gitt behørig fullmakt til dette av sine respektive regjeringer, undertegnet denne avtale.

UTFERDIGET i Bergen den 20. mai i året 1999 i to eksemplarer på thai, norsk og engelsk, alle med samme gyldighet. I tilfelle avvikende tolkninger skal engelsk tekst gjelde.

Vedlegg 2**Additional protocol to the convention on the transfer of sentenced persons.*****Preamble***

The member States of the Council of Europe, and the other States signatory to this Protocol;

Desirous of facilitating the application of the Convention on the Transfer of Sentenced Persons opened for signature at Strasbourg on 21 March 1983 (hereinafter referred to as «the Convention») and, in particular, pursuing its acknowledged aims of furthering the ends of justice and the social rehabilitation of sentenced persons;

Aware that many States cannot extradite their own nationals;

Considering it desirable to supplement the Convention in certain respects,

Have agreed as follows:

Article 1***General provisions***

1. The words and expressions used in this Protocol shall be interpreted within the meaning of the Convention.

2. The provisions of the Convention shall apply to the extent that they are compatible with the provisions of this Protocol.

Article 2***Persons having fled from the sentencing State***

1. Where a national of a Party who is the subject of a sentence imposed in the territory of another Party as a part of a final judgment, seeks to avoid the execution or further execution of the sentence in the sentencing State by fleeing to the territory of the former Party before having served the sentence, the sentencing State may request the other Party to take over the execution of the sentence.

2. At the request of the sentencing State, the administering State may, prior to the arrival of the documents supporting the request, or prior to the decision on that request, arrest the sentenced person, or take any other measure to ensure that the sentenced person remains in its territory, pending a decision on the request. Requests for provisional measures shall include the information mentioned in paragraph 3 of Article 4 of the Convention. The penal position of the sentenced person shall not be aggravated as a result of any period spent in custody by reason of this paragraph.

3. The consent of the sentenced person shall not be required to the transfer of the execution of the sentence.

Article 3

Sentenced persons subject to an expulsion or deportation order

1. Upon being requested by the sentencing State, the administering State may, subject to the provisions of this Article, agree to the transfer of a sentenced person without the consent of that person, where the sentence passed on the latter, or an administrative decision consequential to that sentence, includes an expulsion or deportation order or any other measure as the result of which that person will no longer be allowed to remain in the territory of the sentencing State once he or she is released from prison.

2. The administering State shall not give its agreement for the purposes of paragraph 1 before having taken into consideration the opinion of the sentenced person.

3. For the purposes of the application of this Article, the sentencing State shall furnish the administering State with :

- a) a declaration containing the opinion of the sentenced person as to his or her proposed transfer, and
- b) a copy of the expulsion or deportation order or any other order having the effect that the sentenced person will no longer be allowed to remain in the territory of the sentencing State once he or she is released from prison.

4. Any person transferred under the provisions of this Article shall not be proceeded against, sentenced or detained with a view to the carrying out of a sentence or detention order, for any offence committed prior to his or her transfer other than that for which the sentence to be enforced was imposed, nor shall he or she for any other reason be restricted in his or her personal freedom, except in the following cases:

- a) when the sentencing State so authorises: a request for authorisation shall be submitted, accompanied by all relevant documents and a legal record of any statement made by the convicted person; authorisation shall be given when the offence for which it is requested would itself be subject to extradition under the law of the sentencing State or when extradition would be excluded only by reason of the amount of punishment;
- b) when the sentenced person, having had an opportunity to leave the territory of the administering State, has not done so within 45 days of his or her final discharge, or if he or she has returned to that territory after leaving it.

5. Notwithstanding the provisions of paragraph 4, the administering State may take any measures necessary under its law, including proceedings *in absentia*, to prevent any legal effects of lapse of time.

6. Any contracting State may, by way of a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, indicate that it will not take over the execution of sentences under the circumstances described in this Article.

Article 4

Signature and entry into force

1. This Protocol shall be open for signature by the member States of the Council of Europe and the other States signatory to the Convention. It shall be sub-

ject to ratification, acceptance or approval. A Signatory may not ratify, accept or approve this Protocol unless it has previously or simultaneously ratified, accepted or approved the Convention. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

2. This Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the deposit of the third instrument of ratification, acceptance or approval.

3. In respect of any signatory State which subsequently deposits its instrument of ratification, acceptance or approval, the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of deposit.

Article 5

Accession

1. Any non-member State which has acceded to the Convention may accede to this Protocol after it has entered into force.

2. In respect of any acceding State, the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of accession.

Article 6

Territorial application

1. Any State may at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, specify the territory or territories to which this Protocol shall apply.

2. Any Contracting State may, at any later date, by declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Protocol to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.

3. Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notification addressed to the Secretary General. The withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 7

Temporal application

This Protocol shall be applicable to the enforcement of sentences imposed either before or after its entry into force.

Article 8

Denunciation

1. Any Contracting State may at any time denounce this Protocol by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

2. Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

3. This Protocol shall, however, continue to apply to the enforcement of sentences of persons who have been transferred in conformity with the provisions of both the Convention and this Protocol before the date on which such denunciation takes effect.

4. Denunciation of the Convention automatically entails denunciation of this Protocol.

Article 9

Notifications

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe, any Signatory, any Party and any other State which has been invited to accede to the Convention of:

- a) any signature;
- b) the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
- c) any date of entry into force of this Protocol in accordance with Articles 4 or 5;
- d) any other act, declaration, notification or communication relating to this Protocol.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Strasbourg, this eighteenth day of December 1997, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe, to the other States signatory to the Convention and to any State invited to accede to the Convention.

Tilleggsprotokoll til konvensjonen om overføring av domfelte.***Preamble***

Europarådets medlemsstater og de øvrige signatarstater til denne protokoll;
som ønsker å lette anvendelsen av Konvensjon om overføring av domfelte,
som ble åpnet for undertegning i Strasbourg den 21. mars 1983 (i det følgende
kalt «konvensjonen»), og som i særdeleshet søker å nå dens anerkjente mål-
setning om å fremme rettferdighet og sosial rehabilitering av domfelte;
som er oppmerksomme på at mange stater ikke kan utvise egne borgere;
som anser det som ønskelig å utfylle konvensjonen i visse henseender;
er blitt enige om følgende:

Artikkel 1***Alminnelige bestemmelser***

1. De ord og uttrykk som benyttes i protokollen, skal tolkes i samsvar med den betydning de har i konvensjonen.
2. Konvensjonens bestemmelser skal gjelde i den utstrekning de er foren-
lige med bestemmelsene i denne protokoll.

Artikkel 2***Personer som har flyktet fra domslandet***

1. Når en parts borger som er ilagt en strafferettslig reaksjon på en annen parts territorium som en del av en rettskraftig dom, søker å unngå fullbyrding eller fortsatt fullbyrding av den strafferettslige reaksjonen i domsstaten ved å flykte til førstnevnte parts territorium før den strafferettslige reaksjonen er sonet, kan domsstaten be den andre parten om å overta fullbyrdingen av den straffe-
rettslige reaksjonen.
2. På domsstatens anmodning kan fullbyrdingsstaten, før den mottar dokumentene til støtte for anmodningen, eller før den tar stilling til anmodnin-
gen, arrestere den domfelte eller treffe andre tiltak for å sikre at den domfelte
blir værende på dens territorium til det er tatt stilling til anmodningen. Anmod-
ninger om midlertidige tiltak skal inneholde de opplysninger som er nevnt i
konvensjonens artikkel 4 nr. 3. Den domfeltes strafferettslige stilling skal ikke
bli forverret som følge av utholdt varetekt i henhold til dette nr.
3. Fullbyrdingen av den strafferettslige reaksjon skal kunne overføres
uten den domfeltes samtykke.

Artikkel 3***Domfelte som er gjenstand for utvisningsvedtak***

1. På domsstatens anmodning kan fullbyrdingsstaten, med forbehold for
bestemmelsene i denne artikkel, gi sin tilslutning til overføring av en domfelt

uten vedkommendes samtykke når den strafferettslige reaksjon sistnevnte er ilagt, eller et forvaltningsvedtak som følger av den strafferettslige reaksjonen, inneholder et utvisningsvedtak eller annet tiltak som har til følge at vedkommende ikke lenger får oppholde seg på domsstatens territorium når han eller hun løslates fra fengsel.

2. Fullbyrdingsstaten skal ikke gi sin tilslutning som nevnt i nr. 1 uten å ha tatt hensyn til den domfeltes eget syn.

3. I forbindelse med anvendelsen av denne artikkel skal domsstaten legge fram for fullbyrdingsstaten:

- a) en erklæring som inneholder den domfeltes eget syn på den foreslåtte overføringen, og
- b) en kopi av utvisningsvedtak eller annet vedtak som har til følge at domfelte ikke lenger får oppholde seg på domsstaten territorium når han eller hun løslates fra fengsel.

4. Den som overføres i henhold til bestemmelsene i denne artikkel, skal ikke straffeforfølges, ilegges straffereaksjon eller holdes i varetekt med henblikk på gjennomføring av en strafferettslig reaksjon eller vedtak om varetekt, for noen straffbar handling begått før han eller hun ble overført unntatt den handling som ligger til grunn for den strafferettslige reaksjonen som skal fullbyrdes, og hans eller hennes personlige frihet skal heller ikke innskrenkes av noen annen grunn, unntatt i følgende tilfeller:

- a) når domsstaten tillater det; anmodning om tillatelse skal fremmes sammen med alle relevante dokumenter og en rettslig nedtegnelse av den forklaring den domfelte måtte ha avgitt; tillatelse skal gis når den straffbare handling som ligger til grunn for anmodningen, i seg selv ville være utvisningsgrunn etter domsstatens lov, eller når bare straffeomfanget ville utelukke utvisning;
- b) når den domfelte, etter å ha hatt anledning til å forlate fullbyrdingsstatens territorium, ikke har gjort dette innen 45 dager etter endelig løslatelse, eller hvis han eller hun har vendt tilbake til dette territoriet etter å ha forlatt det.

5. Uten hensyn til bestemmelsene i nr. 4 kan fullbyrdingsstaten treffe de tiltak som måtte være nødvendige etter dens lovgivning, herunder straffeforfølgning in absentia, for å forhindre rettslige virkninger av utløpt tidsfrist.

6. Enhver konvensjonspart kan ved en erklæring rettet til Europarådets generalsekretær si fra om at den ikke vil overta fullbyrding av strafferettslige reaksjoner under de omstendigheter som er beskrevet i denne artikkel.

Artikkel 4

Undertegning og ikrafttreden

1. Europarådets medlemsstater og de øvrige signatarstater til konvensjonen skal ha anledning til å undertegne denne protokoll. Den krever ratifikasjon, godtakelse eller godkjenning. En signatarstat kan ikke ratifisere, godta eller godkjenne protokollen med mindre den tidligere eller samtidig har ratifisert, godkjent eller godtatt konvensjonen. Dokumenter til ratifikasjon, godkjenning eller godtakelse skal deponeres hos Europarådets generalsekretær.

2. Denne protokoll trer i kraft første dag i måneden som følger etter et tidsrom på tre måneder etter at det tredje dokument til ratifikasjon, godkjenning eller godtakelse er deponert.

3. For signatarstat som deponerer sitt dokument til ratifikasjon, godkjenning eller godtakelse etter dette, trer protokollen i kraft første dag i måneden som følger etter et tidsrom på tre måneder etter deponeringsdatoen.

Artikkel 5

Tiltredelse

1. Enhver ikke-medlemsstat som har tiltrådt konvensjonen, kan tiltre denne protokoll etter at den har trådt i kraft.

2. For enhver tiltredende stat trer protokollen i kraft første dag i måneden som følger etter et tidsrom på tre måneder etter datoen da tiltredelsesdokument er deponert.

Artikkel 6

Territorielt virkeområde

1. Enhver stat kan, samtidig som den undertegner eller deponerer sitt dokument til ratifikasjon, godkjenning, godtakelse eller tiltredelse, angi for hvilket territorium eller hvilke territorier protokollen skal gjelde.

2. Enhver konvensjonspart kan på et hvilket som helst senere tidspunkt ved en erklæring rettet til Europarådets generalsekretær utvide protokollens virkeområde til ethvert annet territorium som angis i erklæringen. For slikt territorium trer protokollen i kraft første dag i måneden som følger etter et tidsrom på tre måneder etter datoen da slik erklæring er mottatt av generalsekretæren.

3. Erklæring gitt i henhold til de to foregående nr. kan, med hensyn til ethvert territorium angitt i slik erklæring, trekkes tilbake ved underretning til generalsekretæren. Tilbaketrekingen får virkning første dag i måneden som følger etter et tidsrom på tre måneder etter datoen da slik underretning er mottatt av generalsekretæren.

Artikkel 7

Virkeområde i tid

Denne protokoll skal gjelde for fullbyrding av strafferettslige reaksjoner ilagt enten før eller etter at protokollen har trådt i kraft.

Artikkel 8

Oppsigelse

1. Enhver konvensjonspart kan når som helst si opp denne protokoll ved underretning til Europarådets generalsekretær.

2. Slik oppsigelse får virkning første dag i måneden som følger etter et tidsrom på tre måneder etter datoen da underretningen er mottatt av generalsekretæren.

3. Protokollen skal imidlertid fortsatt gjelde for fullbyrdingen av straffettslige reaksjoner mot personer som er overført i samsvar med både konvensjonens og protokollens bestemmelser før datoen da slik oppsigelse får virkning.

4. Oppsigelse av konvensjonen innebærer automatisk oppsigelse av protokollen.

Artikkel 9

Underretninger

Europarådets generalsekretær skal underrette Europarådets medlemsstater, enhver signatarstat, enhver part og enhver annen stat som er invitert til å tiltre konvensjonen om:

- a) enhver undertegning;
- b) enhver deponering av dokument til ratifikasjon, godtakelse, godkjenning eller tiltredelse;
- c) enhver ikrafttredelsesdato for denne protokoll i samsvar med artikkel 4 eller 5;
- d) enhver annen handling, erklæring, underretning eller meddelelse vedrørende denne protokoll.

Som bekreftelse på dette har de undertegnede, som er gitt behørig fullmakt til dette, undertegnet denne protokoll.

Utferdiget i Strasbourg den 18. desember 1997 i engelsk og fransk språk-utgave, begge med samme gyldighet, i ett eksemplar som skal deponeres i Europarådets arkiver. Europarådets generalsekretær skal formidle bekrefte-
tede kopier til hver medlemsstat i Europarådet, til de andre signatarstatene til konvensjonen og til enhver stat som inviteres til å tiltre konvensjonen.
